

IV

(Актове, приети преди 1 декември 2009 г. по силата на Договора за ЕО, Договора за ЕС и Договора за Евратом)

РЕШЕНИЕ НА НАДЗОРНИЯ ОРГАН НА ЕАСТ

№ 500/08/COL

от 16 юли 2008 година

за изменение за шестдесет и пети път на процесуалните и материалноправните норми в областта на държавните помощи с въвеждането на нова глава за държавните помощи за опазване на околната среда

НАДЗОРНИЯТ ОРГАН НА ЕАСТ ⁽¹⁾,

КАТО ВЗЕ ПРЕДВИД Споразумението за Европейското икономическо пространство ⁽²⁾, и по-специално членове 61—63 и протокол 26 към него,

КАТО ВЗЕ ПРЕДВИД Споразумението между държавите от ЕАСТ за създаване на надзорен орган и съд ⁽³⁾, и по-специално член 24 и член 5, параграф 2, буква б) от него,

КАТО ИМА ПРЕДВИД, че съгласно член 24 от Споразумението за надзор и съд Органът привежда в изпълнение разпоредбите на Споразумението за ЕИП относно държавните помощи,

КАТО ИМА ПРЕДВИД, че съгласно член 5, параграф 2, буква б) от Споразумението за надзор и съд Органът издава уведомления или насоки по въпросите, уредени в Споразумението за ЕИП, ако това споразумение или Споразумението за надзор и съд изрично го предвиждат или ако Органът счете за необходимо,

КАТО ИМА ПРЕДВИД, че съгласно част I, член 1 от Протокол 3 към Споразумението за надзор и съд ⁽⁴⁾ Органът държи под постоянно наблюдение всички системи за помощ, съществуващи в държавите от ЕАСТ, и предлага всякакви подходящи мерки, необходими за последователно развитие или за функционирането на Споразумението за ЕИП,

КАТО ПРИПОМНЯ процесуалните и материалноправните норми в областта на държавните помощи, приети на 19 януари 1994 г. от Органа ⁽⁵⁾,

КАТО ИМА ПРЕДВИД, че на 23 януари 2008 г. Комисията на Европейските общности (наричана по-долу „Комисията на ЕО“) прие съобщение за насоките на Европейската общност относно държавната помощ за опазване на околната среда ⁽⁶⁾,

КАТО ИМА ПРЕДВИД, че това съобщение се отнася също и за Европейското икономическо пространство,

КАТО ИМА ПРЕДВИД, че следва да се осигури еднакво прилагане на правилата на ЕИП за държавни помощи в цялото Европейско икономическо пространство,

КАТО ИМА ПРЕДВИД, че според точка II от раздел „ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ“ в края на приложение XV към Споразумението за ЕИП Органът, след консултация с Комисията, следва да приеме актове, съответстващи на тези, приети от Комисията,

СЛЕД КОНСУЛТАЦИЯ с Европейската комисия,

КАТО ПРИПОМНЯ, че с писмо от 30 юни 2008 г. Органът покани държавите от ЕАСТ да представят коментари по този въпрос,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Насоките за държавните помощи се изменят, като се въвежда нова глава за държавните помощи за опазване на околната среда. Новата глава се съдържа в приложението към настоящото решение.

⁽¹⁾ Наричан по-долу „Органът“.

⁽²⁾ Наричано по-долу „Споразумението за ЕИП“.

⁽³⁾ Наричано по-долу „Споразумението за надзор и съд“.

⁽⁴⁾ Наричан по-долу „протокол 3“.

⁽⁵⁾ Насоките за прилагането и тълкуването на членове 61 и 62 от Споразумението за ЕИП и член 1 от протокол 3 към Споразумението за надзор и съд, приети и издадени от Органа на 19 януари 1994 г., публикувани в ОВ L 231, 3.9.1994 г., стр. 1, и в притурка за ЕИП № 32, 3.9.1994 г., стр. 1. Насоките бяха последно изменени на 19.12.2007 г. По-долу се „наричат насоките за държавните помощи“. Актуализираната версия на насоките за държавните помощи е публикувана на уебсайта на Органа: <http://www.eftrasurv.int/fieldsofwork/fieldstateaid/guidelines/>

⁽⁶⁾ Публикувано в ОВ С 82, 1.4.2008 г., стр. 1.

Член 2

Съществуващата глава за държавни помощи за опазване на околната среда се заличава.

Член 3

Само текстът на английски език е автентичен.

Съставено в Брюксел на 16 юли 2008 година.

За Надзорния орган на ЕАСТ

Per SANDERUD
Председател

Kristján A. STEFÁNSSON
Член на Колегията

ПРИЛОЖЕНИЕ

В Насоките за държавните помощи се добавя следната глава:

„ДЪРЖАВНИ ПОМОЩИ ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА (1)

1. Въведение

1. През 1994 г. Надзорният орган на ЕАСТ („Органът“) прие насоки за държавните помощи за опазване на околната среда. През 2001 г. Органът прие нови насоки (ОВ L 21, 24.1.2002 г., стр. 32, притурка за ЕИП № 6), които останаха в сила до края на 2007 г., но действието на които бе продължено до приемането на нови насоки.
2. Целите на политиката за опазване на околната среда трябва да се вземат предвид, когато се оценява съвместимостта на държавната помощ в сектора на опазване на околната среда, по-специално с оглед на насърчаване на устойчиво развитие (вж. членове 73—75 и деветото съображение от преамбюла към Споразумението за ЕИП). Съответно политиката за защита на конкуренцията и за опазване на околната среда не са взаимно противоречиви, но изискванията за опазване на околната среда е нужно да бъдат интегрирани в определението и прилагането на политиката за защита на конкуренцията, по-специално с оглед на утвърждаване на устойчивото развитие.
- 1.1. *Политика за държавните помощи и енергийна политика за Европа*
3. Европейската комисия прие нови насоки на Европейската общност относно държавната помощ за опазване на околната среда. Насоките за Общността представляват инструменти за изпълнение на i) заключенията на пролетното заседание на Европейския съвет през 2007 г., които призоваха за продължаване на действията за развитие на устойчива интегрирана енергийна политика за Европа; и ii) „Плана за действие в областта на енергетиката“, който съставлява част от енергийната политика за Европа.

Европейският съвет заяви, наред с всичко останало, че: „Като се вземе предвид, че производството и използването на енергия са основните източници на емисии от парникови газове, за реализацията на тази цел е нужен интегриран подход към политиката за климата и енергетиката. При тази интеграция двете насоки трябва да се допълват. Предвид на това енергийната политика за Европа (ЕПЕ), подкрепяна от духа на солидарност между държавите-членки и зачитайки напълно избора на държавите-членки на комбинацията от енергийни източници, както и суверенното им право върху първичните енергийни източници, има следните три цели:

- увеличаване на сигурността на доставките,
- гарантиране на конкурентоспособността на европейските икономики и на наличието на енергия на достъпни цени,
- насърчаване на екологичната устойчивост и борба с изменението на климата.“

Европейският съвет също така подкрепи широкообхватен план за действие в областта на енергетиката за периода 2007—2009 г. и прикани Комисията да представи, наред с останалото, предложение за преразглеждане на насоките на Общността относно държавната помощ за опазване на околната среда.

4. Държавите от ЕАСТ въведоха много мерки за подобряване на опазването на околната среда. Те се присъединяват към Европейската система за търговия с емисии на Общността и всяка от тях е поела, наред с останалото, твърд ангажимент да постигне определено намаляване на емисиите на парникови газове по Протокола от Киото до 2012 г. Освен това в рамките на Рамковата конвенция на Организацията на обединените нации по изменение на климата се провеждат преговори за определяне на допълнителни цели по Протокола от Киото.
- 1.2. *Политика за държавните помощи и опазване на околната среда*
5. Мерките за държавни помощи могат понякога да бъдат ефикасни инструменти за постигане на целите от общ интерес, като коригират пазарните пропуски, което подобрява функционирането на пазарите и повишава конкурентоспособността. В „План за действие за държавните помощи — по-малко и по-добре насочени държавни помощи: пътна карта за реформа на държавните помощи за 2005—2009 г.“ (2) се обяснява, че държавните помощи могат да допринесат за целите по опазване на околната среда, което може да осигури възможности за иновации, да създаде нови пазари и да повиши конкурентоспособността чрез ефикасно използване на ресурсите и нови инвестиционни възможности. Тъй като насоките на Общността за държавните помощи са изготвени въз основа на „Плана за действие за държавните помощи“, тези съображения също ще бъдат взети предвид, когато Органът оценява съвместимостта на държавните помощи с функционирането на Споразумението за ЕИП.

(1) Настоящите Насоки отговарят на Насоките на Европейската общност за държавна помощ за опазване на околната среда, които бяха приети на 23 януари 2008 г. (ОВ С 82, 1.4.2008 г., стр. 1).

(2) COM(2005) 107 окончателен.

Контекстът на политиката за настоящите насоки включва и Решение № 1600/2002/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 юли 2002 г. за установяване на Шестата програма за действие на Общността за околната среда ⁽³⁾ (наричана по-долу „шестата програма за действие за околната среда“), включено в Споразумението за ЕИП чрез член 3, точка 7, буква г) от протокол 31, с което се определят приоритетните области за действие за опазване на околната среда ⁽⁴⁾.

6. Основната цел на контрола на държавните помощи в областта на опазване на околната среда е да се гарантира, че мерките за държавни помощи ще доведат до по-високо ниво на опазване на околната среда, отколкото би съществувало без помощта, и че положителните ефекти от помощта ще надделят над нейните отрицателни ефекти по отношение на нарушаване на конкуренцията, като се взема предвид принципът „замърсителят плаща“ (наричан по-долу „ПЗП“), установен с член 73 от Споразумението за ЕИП.
7. Икономическите дейности могат да навредят на околната среда не на последно място чрез замърсяването. В някои случаи, при липсата на правителствена намеса, предприятията могат да избегнат поемането на пълните разходи от вредите за околната среда, причинени от техните дейности. В резултат на това пазарът не съумява ефективно да разпределя ресурсите, тъй като (отрицателните) външни въздействия от производството не се вземат предвид от производителя, а се поемат от обществото като цяло.
8. Според ПЗП тези отрицателни външни фактори могат да бъдат преодолени, като се направи така, че замърсителят да плаща за причиненото от него замърсяване, което предполага изцяло поемане на разходите за околна среда от замърсителя. Целта на този подход е да се направи така, че частните разходи (поемани от предприятието) да отразяват истинската социална цена на икономическата дейност. По този начин пълното прилагане на ПЗП би довело до корекция на пазарните пропуски. ПЗП може да бъде прилаган или чрез установяване на задължителни стандарти за околната среда, или чрез пазарно обусловени инструменти ⁽⁵⁾. Някои от пазарно обусловените инструменти могат да включват предоставянето на държавни помощи на всички или на някои от предприятията, по отношение на които те се прилагат.
9. Макар че в момента прилагането на ПЗП има своите ограничения, този регулаторен пропуск не трябва да пречи на държавите от ЕАСТ да налагат изисквания за опазване на околната среда, които излизат извън рамките на изискванията на Общността ⁽⁶⁾, както и да намаляват отрицателните външни фактори във възможно най-голяма степен.
10. За да се повиши нивото на опазване на околната среда, държавите от ЕАСТ могат да желаят да използват държавните помощи за създаване на стимули на индивидуално ниво (на ниво предприятие) с цел постигане на по-високо ниво на опазване на околната среда, отколкото това, което се изисква по стандартите на Общността, или да подобрят опазването на околната среда при отсъствието на такива стандарти. Те могат и да установят собствени национални стандарти или данъчно облагане, свързано с околната среда, на по-високо ниво от изискваното от законодателството на Общността, или могат да използват данъчното законодателство, свързано с околната среда, с цел едностранно прилагане на ПЗП при отсъствието на съответно законодателство на Общността.

Според насоките на Общността за помощите за опазване на околната среда помощите за предприятия, които надхвърлят стандартите на Общността, могат да бъдат обявени за съвместими с общия пазар при някои условия. По същия начин помощи под формата на данъчни облекчения или освобождаване от хармонизираните данъци на Общността могат при известни условия да се смятат за съвместими с общия пазар. Някои законодателни актове, с които се установяват такива стандарти на Общността, може да не са включени в Споразумението за ЕИП. Още повече че законодателството на Общността по отношение на данъчната хармонизация попада като такова извън приложното поле на Споразумението за ЕИП. Въпреки това, за да се осигурят еднакво прилагане на разпоредбите за държавните помощи и равни конкурентни условия в цялото Европейско икономическо пространство („ЕИП“), когато оценява съвместимостта на помощите за околната среда с функционирането на Споразумението за ЕИП, Органът по принцип ще използва същите бази за сравнение като тези в насоките на Общността, като ще взема предвид конкретната законодателна ситуация в държавите от ЕАСТ. Това означава, че настоящите насоки се отнасят до съответните стандарти на Общността и мерки на Общността по отношение на данъчната хармонизация тогава, когато такива са приети. Органът подчертава, че такова позоваване на законодателството на Общността не означава, че държавите от ЕАСТ са длъжни да се съобразяват със законодателството на Общността, когато такова законодателство не се прилага съгласно Споразумението за ЕИП ⁽⁷⁾. Позоваването служи само като основа за извършване на оценка на съвместимостта на мерките за помощи с функционирането на Споразумението за ЕИП по смисъла на член 61, параграф 3 от Споразумението.
11. Органът смята, че е необходимо да се преразгледат насоките за държавните помощи за опазване на околната среда, за да се постигнат същите цели като тези, залегнали в плана за действие за държавните помощи, по-специално за да се осигурят по-добре насочени помощи, по-добър икономически анализ и по-ефективни процедури. Освен това Органът смята, че е необходимо да се вземат предвид развитието на политика за опазване на околната среда и технологиите, свързани с околната среда, и да се коригират правилата с оглед на натрупания опит.

⁽³⁾ ОВ L 242, 10.9.2002 г., стр. 1.

⁽⁴⁾ Приоритетните области са: изменение на климата, природа и биоразнообразие, околна среда и здраве, природни ресурси и отпадъци. Зравето не е обхванато от тези насоки.

⁽⁵⁾ По отношение на последното вж. Зелената книга относно пазарните инструменти за опазването на околната среда и за целите на свързаните с това политики, 28 март 2007 г., COM(2007) 140 окончателен.

⁽⁶⁾ Когато такива изисквания или стандарти са включени в Споразумението за ЕИП, те стават стандарти на ЕИП.

⁽⁷⁾ Напр. Директива 2003/96/ЕО на Съвета от 27 октомври 2003 г. относно реструктурирането на правната рамка на Общността за данъчно облагане на енергийните продукти и електроенергията (ОВ L 283, 31.10.2003 г., стр. 51) не се прилага от държавите от ЕАСТ.

12. Органът ще прилага тези насоки в оценката на помощите за околната среда, като така повишава правната сигурност и прозрачността, когато взема решения. Помощите за опазване на околната среда ще се основават главно на член 61, параграф 3, буква в) от Споразумението за ЕИП. Настоящите насоки заменят насоките за държавните помощи за опазване на околната среда, които влязоха в сила през 2001 г. ⁽⁸⁾
13. Дават се насоки за два вида оценки: стандартна оценка на мерките за помощи под определен праг или помощи, предоставяни за инсталации с производствен капацитет под определен праг (глава 3), и детайлна оценка на мерките за помощи, надхвърлящи този праг, или помощи, предоставяни за инсталации с производствен капацитет над определен праг, както и за помощи, предоставяни за нови мощности, произвеждащи възобновяема енергия, при които размерът на помощите се основава на изчисления на избегнатите външни разходи (глава 5).
14. Тези насоки ще се прилагат към всички мерки, за които Органът е уведомен (или защото мярката не е обхваната от регламент за групово освобождаване („РГО“), или поради задължение по РГО за изпращане на индивидуално уведомление за помощите, или защото въпросната държава от ЕАСТ решава да уведоми за мярката, която би могла по принцип да бъде освободена по силата на РГО), както и по отношение на оценката на всички мерки за помощи, за които не е получено уведомление след приемането на тези насоки.
- 1.3. *Съпоставителният тест и неговото прилагане по отношение на помощите за опазване на околната среда*
- 1.3.1. По-малко и по-добре насочени помощи — съпоставителен тест при оценката на помощите
15. В плана за действие за държавните помощи, споменат по-горе, Комисията обяви, че „когато това е уместно, ще засили своя икономически подход при анализа на държавните помощи“.
16. Когато преценява дали дадена мярката за помощ може да се смята за съвместима с функционирането на Споразумението за ЕИП, Органът съпоставя положителното въздействие от мярката за помощ за постигане на цел от общ интерес с потенциалните отрицателни странични въздействия, като нарушаването на търговията и на конкуренцията. Планът за действие за държавните помощи, въз основа на съществуващата практика, изразява формално тази съпоставка чрез метод, който се нарича „съпоставителен тест“ ⁽⁹⁾. Той включва три стъпки — при първите две стъпки се разглежда положителното въздействие на държавната помощ, а при третата се разглежда отрицателното въздействие и се прави съпоставка между положителното и отрицателното въздействие. Съпоставителният тест е структуриран по следния начин:
1. Насочена ли е мярката за държавни помощи към добре дефинирана цел от общ интерес (напр. растеж, заетост, сближаване, околна среда, енергийна сигурност)? В контекста на настоящите насоки съответната цел от общ интерес е опазването на околната среда.
 2. Разработена ли е мярката, така че да постига цел от общ интерес, т.е. дали предложената помощ преодолява пазарен пропуск, или допринася за друга цел?
 - а) дали държавната помощ е подходящият инструмент на политиката?
 - б) има ли стимулиращ ефект, а именно дали помощта изменя поведението на предприятията?
 - в) дали мярката за помощ е пропорционална, а именно може ли същата промяна в поведението да се постигне с по-малка помощ?
 3. Ограничено ли е нарушаването на конкуренцията и отражението върху търговията, така че общата равностметка да е положителна?
17. Този съпоставителен тест се прилага към изработването на правилата за държавните помощи, както и към оценката на отделните случаи.
- 1.3.2. Целта от общ интерес, посочена в насоките
18. В деветото съображение от преамбюла към Споразумението за ЕИП се излага решимостта на държавите от ЕАСТ да опазват, защитават и подобряват качеството на околната среда и се подчертава, че устойчивото развитие е една от техните цели. Така опазването на околната среда е определено като важна цел от общ интерес. В допълнение към това в член 73, параграф 2 от Споразумението за ЕИП се споменава необходимостта да се интегрира опазването на околната среда в другите политики на държавите от ЕАСТ и се подчертава, че политиката за опазване на околната среда трябва да се основава на принципите на превенция, на отстраняване на замърсяването при източника ⁽¹⁰⁾ и на принципа „замърсителят плаща“.
19. В настоящите насоки се определят условията за разрешаване на предоставяне на държавна помощ, с която да се преодолеят пазарните пропуски, които водят до по-ниско от оптималното равнище на опазване на околната среда.

⁽⁸⁾ Вж. бележка под линия 1.

⁽⁹⁾ Вж. План за действие за държавните помощи, параграфи 11 и 20, разработен по-подробно в Съобщението относно иновациите (СОМ(2005) 436 окончателен, 21.9.2005 г.).

⁽¹⁰⁾ Това може да включва такива дейности като изхвърлянето на химически замърсители в околната среда или например физическото изменение на водната среда, при което се нарушават екосистемите, или дейности с отрицателно въздействие върху статуса на водните ресурси.

20. Най-често срещаният пазарен пропуск в областта на опазване на околната среда е свързан с отрицателните външни фактори. Предприятията, изхождащи от собствения си интерес, нямат стимул да вземат предвид отрицателните външни фактори, породени от производството, нито когато вземат решение за определена производствена технология, нито когато решават какво да е равнището на производството. С други думи, производствените разходи, които се поемат от предприятието, са по-ниски от разходите, които поема цялото общество. Затова предприятията нямат стимул да намаляват нивото на замърсяване или да предприемат индивидуални мерки за опазване на околната среда.
21. Правителствата, изправени пред този пазарен пропуск, са склонни да използват регулаторни мерки, за да гарантират, че отрицателните външни фактори, породени от производството, ще бъдат взети предвид. Чрез въвеждането на стандарти, данъчно облагане, икономически инструменти и други регулаторни изисквания предприятията, замърсяващи околната среда, трябва да платят на обществото цената на замърсяването в съответствие с ПЗП. Когато тези отрицателни външни фактори се превърнат във вътрешни за предприятията, това ще повиши частните разходи, поемани от тези предприятия, като по този начин ще се отрази отрицателно върху техните приходи. Още повече, тъй като създаването на замърсяване е неравномерно разпределено сред промишлените отрасли и предприятията, разходите за регулиране в полза на околната среда обикновено се различават, и то не само между предприятията, но и между отделните държави от ЕИП. Освен това държавите от ЕИП може да правят различна оценка на необходимостта от въвеждане на високи цели по опазване на околната среда.
22. При отсъствието на стандарти на Общността и на пазарно обусловени инструменти, които напълно да отразяват ПЗП (регулаторен пропуск), държавите от ЕАСТ могат да решат едностранно да се стремят към по-високо ниво на опазване на околната среда. Това от своя страна може да породи допълнителни разходи за предприятията, действащи на съответната територия. Поради това, в допълнение към регулаторни изисквания, държавите от ЕАСТ могат да използват държавните помощи като положителен стимул за постигане на по-високо ниво на опазване на околната среда. Те могат да направят това по два начина:
- положителни индивидуални стимули за намаляване на замърсяването и на другите отрицателни въздействия върху околната среда: На първо място, държавите от ЕАСТ могат да създадат положителни стимули на индивидуално ниво (на ниво предприятие), които надхвърлят стандартите на Общността⁽¹⁾. В такъв случай бенефициерът на помощта получава помощ, за да промени поведението си, а не защото той трябва да плати разходите за това замърсяване. Целта на държавната помощ е да преодолее директно пазарния недостатък, свързан с отрицателното въздействие на замърсяването;
 - положителни стимули за въвеждане на национално законодателство в областта на околната среда, което надхвърля стандартите на Общността: На второ място, държавите от ЕАСТ могат да наложат национално законодателство, което надхвърля стандартите на Общността. Но това може да доведе до допълнителни разходи за някои предприятия и така да повлияе на конкурентоспособността им. Нещо повече, такива разходи може да не представляват еднакво бреме за всички предприятия предвид техния размер, пазарни позиции, технология и други специфични характеристики. В такъв случай държавната помощ може да бъде необходима за намаляване на тежестта върху най-засегнатите предприятия, така че да може държавата от ЕАСТ да приеме национално законодателство в областта на околната среда, което е по-стриктно от стандартите на Общността.
- 1.3.3. Подходящ инструмент
23. Правителствената намеса може да играе определена роля в осигуряване на по-адекватно опазване на околната среда. Регулирането и пазарно обусловените инструменти са най-важните инструменти за постигане на целите по опазване на околната среда. „Меките“ инструменти, като доброволните еко-етикети и разпространението на природосъобразни технологии, може също да играят важна роля. Но дори ако намирането на оптималното съчетание от инструменти на политиката се окаже сложно нещо, наличието на пазарни пропуски или на политически цели не оправдава автоматично използването на държавна помощ.
24. Според ПЗП замърсителят плаща всички разходи на замърсяването, което е причинил, включително и непреките разходи за обществото. За тази цел законодателство в областта на околната среда може да бъде полезен инструмент за повишаване на тежестта, поемана от замърсителя. Спазването на ПЗП осигурява на теория корекция на пазарния пропуск, свързан с отрицателните външни фактори. Следователно ако ПЗП бъде изцяло приложен, не би била необходима по-нататъшна намеса от страна на правителството, която да осигури ефективен от гледна точка на пазара резултат. ПЗП остава основното правило и всъщност държавните помощи се нареждат на второ място като възможност. Използването на държавни помощи в контекста на ПЗП фактически би освободило замърсителя от плащането на разходите за замърсяването, което предизвиква. Ето защо държавните помощи може да не са подходящ инструмент в такива случаи.
25. Но като се вземе предвид по-специално непълното прилагане на ПЗП, съществуващото равнище на опазване на околната среда често се смята за незадоволително поради следните причини:
- a) на първо място, не е лесно да бъде установена точната цена на замърсяването. Технически сложно е да се изчислят допълнителните разходи за обществото от всички видове производства, а понякога може да е неефекасно да се отчита фактът, че различните производители причиняват различна степен на замърсяване, ако свързаните с това административни разходи са много високи. Различната чувствителност към промени в

(1) Както бе споменато по-горе, когато такива стандарти се включат в Споразумението за ЕИП, те стават стандарти на ЕИП.

потребителските цени (еластичност на цените) също оказва въздействие. Нещо повече, оценката на разходите от замърсяването може да се различава между различните хора и общества в зависимост от обществения избор по отношение например на въздействието на текущата политика върху бъдещите поколения. В допълнение някои разходи трудно се определят с точност в парично изражение, като например по-кратката продължителност на живота или вредите, причинени на околната среда. Затова винаги ще съществува някаква степен на несигурност при изчисляването на цената на замърсяването;

- б) на второ място, повишаването на цените на редица (промишлени) продукти прекалено рязко поради вътрешно поемане на разходите за замърсяването може да подейства като външен шок и да причини сътресения в икономиката. Затова правителствата могат следователно да приемат за по-приемлив един умерен подход спрямо включване на пълната цена на замърсяването в някои производствени процеси.

26. В контекста на незадоволителното ниво на опазване на околната среда, без да решават всички гореспоменати проблеми, държавните помощи могат да представляват положителни стимули за предприятията да предприемат дейности или направят инвестиции, които не са задължителни и иначе не биха били предприети от стремящите се към печалба предприятия. Освен това държавните помощи могат да бъдат подходящ инструмент, който да позволи на държавите от ЕАСТ да приемат национално законодателство в областта на околната среда, което надхвърля стандартите на Общността, като намали тежестта върху предприятията, които ще бъдат най-силно засегнати от това законодателство, и така направи прилагането му възможно.

1.3.4. Стимулиращ ефект и необходимост от помощта

27. Държавните помощи за опазване на околната среда трябва да водят до промяна в поведението на техния получател, така че нивото на опазване на околната среда да бъде по-високо, отколкото ако не са предоставени държавни помощи. Но инвестициите, които повишават нивото на опазване на околната среда, могат в същото време да увеличават приходите ⁽¹²⁾ и/или да намаляват разходите ⁽¹³⁾ и затова да бъдат икономически атрактивни сами по себе си. Следователно трябва да бъде проверено дали въпросната инвестиция не би била предприета без държавна помощ.
28. Целта е да сме сигурни, че без помощта предприятията не биха предприели същата дейност само заради присъщите ѝ ползи. Стимулиращият ефект се определя чрез съпоставителен анализ на обратната фактическа ситуация, при който се сравняват нивата на дейността, която се предприема при наличието на помощ и в случай че няма такава. Правилното установяване на обратната фактическа ситуация за съпоставка е от ключово значение за определяне дали дадена държавна помощ има стимулиращ ефект или не. Това е от съществено значение при изчисляване на допълнителните инвестиционни или производствени разходи, необходими за постигането на по-високо ниво на опазване на околната среда.
29. За да се изпълнят задължителните стандарти на Общността, може също да са необходими инвестиции. Тъй като при всички случаи предприятието трябва да спазва тези стандарти, не може да има основание за държавна помощ за спазване на задължителни стандарти на Общността, които вече са в сила.

1.3.5. Пропорционалност на помощта

30. Помощта се смята за пропорционална, само ако същият резултат не би могъл да бъде постигнат с по-малко помощ. Освен това пропорционалността може да зависи и от степента на селективност на дадена мярка.
31. По-специално размерът на помощите трябва да бъде ограничен до минимума, необходим за постигане на желаното опазване на околната среда. Затова допустимите разходи за инвестиционна помощ се основават на понятието за допълнителните (нетни) разходи, необходими за постигане на целите по опазване на околната среда. Това понятие означава, че за да се установи колко помощ може да се предостави, всички икономически ползи, които предприятието ще извлече от инвестицията, трябва по принцип да бъдат приспаднати от допълнителните инвестиционни разходи.
32. Трудно е обаче да се отчетат всички икономически ползи, които предприятието ще извлече от една допълнителна инвестиция. Например според методологията за изчисляване на допустимите разходи, изложена в точки 80—84, оперативните печалби не се вземат предвид след изтичане на определен начален период след инвестицията. Също така някои видове ползи, които не са лесно измерими — като например „образа на загрижено за природата предприятие“, подсилен от инвестиция, засягаща околната среда — също не се отчитат в този контекст. Следователно, за да бъде помощта пропорционална, Органът смята, че размерът ѝ трябва като правило да бъде по-малък от допустимите инвестиционни разходи (вж. приложението). Само в случаите, когато помощта се предоставя в резултат от наистина конкурентна тръжна процедура въз основа на ясни, прозрачни и недискриминационни критерии, които ефективно гарантират, че помощта е сведена до минимално необходимото за постигане на полза за околната среда, размерът на помощта може да достигне 100 % от допустимите инвестиционни разходи. Това е така, защото при такива обстоятелства може да се приеме, че съответните оферти отразяват всички възможни ползи, които могат да произтекат от допълнителната инвестиция.

⁽¹²⁾ По-благоприятно за околната среда производство може да доведе например до повече възможности за рециклиране на отпадъци и оттук до създаване на допълнителни приходи. Може също така да се повиши цената или продажбите на продуктите, които се възприемат като по-благоприятни за околната среда, и оттам по-привлекателни за потребителите.

⁽¹³⁾ По-благоприятно за околната среда производство може да доведе до значително намаляване на потреблението на енергия и на входящи материали.

33. Още повече че за някои мерки не е възможно да се изчисли размерът на помощта въз основа на допълнителните разходи; такъв е случаят с помощи под формата на освобождавания от данък околна среда или на данъчни облекчения и на помощи под формата на схеми за търгуеми разрешения. В тези случаи пропорционалността трябва да бъде осигурена чрез такива условия и критерии за освобождаване от данък и предоставяне на облекчения, които да гарантират, че бенефициерът няма да получи прекомерни предимства и че селективността на мярката е сведена до строгия минимум.
34. Разходите за постигане на опазване на околната среда често са по-високи за малките и средните предприятия, ако се съотнесат към обема на дейността им. Освен това способността на малките и средните предприятия да поемат такива разходи често е ограничена от несъвършенствата на капиталовите пазари. Поради това и предвид намаления риск от сериозни нарушения на конкуренцията, когато бенефициерът е малко или средно предприятие, за такива предприятия може да бъде оправдан бонус при някои видове помощ.
35. Освен това държавите от ЕАСТ са насърчавани да осигурят ефективност на разходите при постигане на ползи за околната среда, например като избират мерки, при които избегнатите външни разходи са значителни в сравнение с размера на помощта. Но тъй като няма пряка връзка между избегнатите външни разходи и разходите, направени от предприятието, само в изключителни случаи избегнатите външни разходи може да се използват като основа за определяне на размера на държавните помощи. Обикновено за да се осигури адекватен стимул за предприятието да промени поведението си, размерът на помощта трябва да бъде пряко обвързан с разходите, поети от предприятието.
- 1.3.6. Отрицателните въздействия на помощите за опазване на околната среда трябва да бъдат ограничени, така че общият баланс да бъде положителен
36. Ако мерките за държавни помощи за опазване на околната среда са правилно насочени единствено в противовес на действителните допълнителни разходи, свързани с по-високо ниво на опазване на околната среда, рискът помощите да нарушат конкуренцията обикновено е доста ограничен. Следователно от решаващо значение е мерките за държавни помощи за околната среда да бъдат правилно насочени. В случаите, когато помощта не е необходима или пропорционална за постигане на поставената цел, конкуренцията ще бъде нарушена. Това може да бъде по-специално случай, при който помощите водят до:
- a) поддържане на неефективни предприятия в състояние на платежоспособност;
 - b) нарушаване на динамичните стимули/изтласкване;
 - v) създаване на пазарна сила или на практики на изключване;
 - г) изкуствено изменение на търговските потоци или на местоположението на производството.
37. В някои случаи целта на мярката е намеса в във функционирането на пазара с оглед на фаворизиране, в името на цялостната полза за околната среда, на някои природосъобразни производства за сметка на други, които замърсяват повече. В резултат на такива мерки производителите на въпросните природосъобразни продукти ще могат да подобрят пазарните си позиции в сравнение с конкурентите им, които предлагат по-малко благоприятни за околната среда продукти. В такива случаи Органът отчита цялостното въздействие на мярката върху околната среда, когато разглежда отрицателното ѝ въздействие върху пазарните позиции, а оттук и върху печалбите на неподпомаганите предприятия. Колкото по-малък е очакваният ефект върху околната среда на въпросната мярка, толкова по-важно е да се провери ефектът ѝ върху пазарните дялове и печалбите на конкурентните продукти.
- 1.4. *Прилагане на съпоставителния тест: правни презумпции и необходимост от по-детайлна оценка*
38. Без това да накърнява част II, членове 4—7 от протокол 3 към Споразумението между държавите от ЕАСТ за създаване на надзорен орган и съд (наричано по-долу „Споразумението за надзор и съд“), правните презумпции, прилагани от Надзорния орган на ЕАСТ, се различават според вида на мярката за държавни помощи, за която е направено уведомление.
39. В глава 3 от настоящите насоки Органът установява поредица от мерки, по отношение на които той предварително смята, че държавната помощ ще бъде насочена към пазарен пропуск, който пречи на опазването на околната среда или на подобряването на нивото на нейното опазване. Органът също определя редица условия и параметри, с които се цели да се гарантира, че държавната помощ наистина има стимулиращ ефект, че е пропорционална и че има ограничено отрицателно въздействие върху конкуренцията и търговията. Глава 3 следователно съдържа параметри по отношение на подпомаганата дейност, интензивитета на помощта и условията, отнасящи се до съвместимостта.
40. Но за помощи с размер над определени прагове, както и за някои специфични ситуации е необходимо допълнително изследване поради по-високия риск от нарушаване на конкуренцията и на търговията. Допълнителното изследване обикновено се състои в по-нататъшен и по-детайлен фактически анализ на мярката в съответствие с глава 5. Мерките се обявяват за съвместими, ако съпоставителният тест по силата на глава 5 доведе до цялостно положителна оценка. В контекста на този анализ нито един от критериите за съвместимост не се приема за изпълнен поначало. Освобождаването от данък околна среда или данъчните облекчения са предмет само на оценката, предвидена в глава 4 ⁽¹⁴⁾.

⁽¹⁴⁾ Помощ, предоставяна под формата на фискално подпомагане в съответствие с глава 3, ще бъде предмет на подробна оценка, ако са надвишени праговете по глава 5.

41. В резултат на тази подробна оценка Органът може да одобри помощта, да я обяви за несъвместима с функционирането на Споразумението за ЕИП или да приеме решение за съвместимост при изпълнение на определени условия.
- 1.5. *Причини за специфичните мерки, обхванати от настоящите насоки*
42. Органът е определил редица мерки, за които държавната помощ може, при определени условия, да бъде съвместима с член 61, параграф 3, буква в) от Споразумението за ЕИП.
- 1.5.1. *Помощ за предприятия, които надхвърлят стандартите на Общността или които повишават нивото на опазване на околната среда при отсъствие на стандарти на Общността*
43. Този тип помощ предоставя индивидуални стимули за компаниите за постигане на по-голямо опазване на околната среда. Обикновено едно предприятие няма стимул да надхвърля задължителните стандарти, ако разходите за това надхвърлят ползата, която то ще извлече. В такива случаи могат да бъдат предоставени държавни помощи като стимул за предприятията да подобряват опазването на околната среда. В съответствие с целта на Общността да подкрепя екологичните иновации може да се приеме по-благоклонно третиране на проекти за екологични иновации, които решават въпроса с двойния пазарен пропуск, свързан с по-високия риск от иновациите, комбиниран с екологичния аспект на проекта. Помощта за екологичните иновации цели да ускори пазарното им разпространение.
- 1.5.2. *Помощ за придобиване на нови транспортни средства, които надхвърлят стандартите на Общността или които повишават нивото на опазване на околната среда при отсъствие на стандарти на Общността*
44. Транспортът е причинител на голям дял в общите емисии на парникови газове (приблизително 30 %), както и на локално замърсяване с прах, вредни частици, азотни и серни окиси. Поради това е важно да се насърчава развитието на чисти видове транспорт едновременно с цел борба с глобалното изменение на климата и за намаляване на локалното замърсяване, особено в градовете. В този контекст особено важно е да се насърчава придобиването на чисти транспортни средства (включително и на чисти кораби).
- 1.5.3. *Помощ за ранно адаптиране към бъдещи стандарти на Общността*
45. Настоящите насоки не позволяват помощта да подпомага предприятията да изпълнят стандартите на Общността, които вече са в сила, тъй като такава помощ не би довела до по-високо ниво на опазване на околната среда. Но държавната помощ може да осигури значително по-бързо изпълнение на новоприети стандарти на Общността, които все още не са в сила, и така да допринесе за намаляване на замърсяването с по-бързи темпове, отколкото би се получило без държавната помощ. В такива ситуации държавната помощ може да създаде индивидуални стимули за предприятията да противодействат на отрицателните външни фактори, свързани със замърсяването.
- 1.5.4. *Помощ за проучвания в областта на околната среда*
46. Помощта за предприятията за проучвания за инвестиции, насочени към постигане на ниво на опазване на околната среда, което надхвърля стандартите на Общността, или към повишаване на нивото на опазване при отсъствие на такива стандарти, както и проучвания в областта на енергоспестяването и на производство на енергия от възобновяеми източници, преодолява пазарния пропуск, свързан с асиметричната информация. Предприятията често подценяват възможностите и ползите, свързани с енергоспестяването и с енергията от възобновяеми източници, което води до недостатъчни инвестиции в тях.
- 1.5.5. *Помощ за енергоспестяване*
47. Този вид помощ преодолява пазарния пропуск, свързан с отрицателните външни фактори, като създава индивидуални стимули за постигане на целите за енергоспестяване и намаляване на емисиите от парникови газове. Държавните помощи може да бъдат подходящи, когато инвестициите, които имат за резултат енергоспестяване, не са задължителни съгласно приложимите стандарти на Общността и когато те не носят печалба, с други думи там, където разходите за енергоспестяване са по-високи от произтичащите частни икономически ползи. В случая с малките и средните предприятия може да е необходима благоприятстваща подкрепа, тъй като те често подценяват ползите, свързани с енергоспестяването в дългосрочен план, което води до недостатъчни инвестиции в енергоспестяващи мерки.
- 1.5.6. *Помощ за възобновяеми енергийни източници*
48. Този вид помощ преодолява пазарния пропуск, свързан с отрицателните външни фактори, като създава индивидуални стимули за повишаване на дела на възобновяемите енергийни източници в общото енергопроизводство. Повишеното използване на възобновяеми енергийни източници се очаква да играе важна роля в постигането на целите за намаляване на емисиите от парникови газове. Държавната помощ може да бъде оправдана, ако разходите за производство на енергия от възобновяеми източници са по-високи от разходите за производство, основано на по-малко благоприятни за околната среда източници, и ако няма задължителни стандарти на Общността за дела на енергия от възобновяеми източници за отделните предприятия. Високите разходи за производство на някои видове възобновяема енергия не позволяват на предприятията да поддържат конкурентни цени на пазара и така създават бариери за достъп до пазара за възобновяемата енергия. Но поради развитието на технологиите в областта на възобновяемата енергия и поради постепенно нарастващото вътрешно поемане на външните последици за околната среда (в резултат например от Директива 2008/1/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от

15 януари 2008 г. за комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването⁽¹⁵⁾, законодателството за качеството на въздуха и схемата за търговия с емисии) разликата в разходите показва тенденция към спад през последните години и това намалява потребността от помощ.

49. В допълнение към това насърчаването на използването на биогорива⁽¹⁶⁾ би трябвало да благоприятства по устойчив начин сигурността на доставките и подхода към изменението на климата. Затова държавната помощ може да бъде подходящ инструмент само за такова използване на възобновяеми енергийни източници енергия, при което ползите за околната среда и устойчивостта са очевидни. По-специално биогоривата, които не отговарят на критериите за устойчивост, посочени в член 15 от предложението за директива на Европейския парламент и на Съвета за насърчаване на използването на енергия от възобновяеми източници⁽¹⁷⁾, няма да се смятат за допустими за получаване на държавна помощ. Когато разработват системите си за държавни помощи, държавите от ЕАСТ могат да насърчават биогоривата, които водят до допълнителни ползи — включително ползи от диверсификацията, осигурявана чрез биогоривата, произведени от отпадъци, остатъци, целулозни и лигно-целулозни материали — като вземат предвид различните разходи за енергопроизводство от традиционни биогорива, от една страна, и тези биогорива, които носят допълнителни ползи, от друга страна.
50. По отношение на водноелектрическите инсталации трябва да се отбележи, че въздействието им върху околната среда може да бъде двойко. По отношение на намаляване на емисиите от парникови газове те определено имат потенциал, затова могат да играят важна роля в общата енергийна структура. От друга страна, такива инсталации могат също да имат и отрицателно въздействие, например върху водните системи и биоразнообразието⁽¹⁸⁾.
- 1.5.7. Помощ за комбинирано производство на енергия и помощ за централно отопление (ЦО)
51. Тези видове помощ преодоляват пазарния пропуск, свързан с отрицателните външни фактори, като създават индивидуални стимули за постигане на целите в областта на енергоспестяването. Комбинираното производство на топлинна и електрическа енергия („КПТЕ“) е най-ефикасният метод за производство на електрическа и топлинна енергия едновременно. При едновременното произвеждане на електричество и топлина се губи по-малко енергия в производствения процес. Значението на КПТЕ за енергийната стратегия на ЕС бе подчертано с приемането на Директива 2004/8/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 февруари 2004 г. относно насърчаване на комбинираното производство на енергия, основаващо се на търсенето на полезна топлинна енергия във вътрешния енергиен пазар и за изменение на Директива 92/42/ЕИО⁽¹⁹⁾. Може да се посочи и главата за комбинирано производство на енергия в Плана за действие на Европейската комисия за енергийна ефективност: реализиране на потенциала⁽²⁰⁾. Този документ посочва възможността остатъчната топлинна енергия от промишлеността или предприятията да се оползотворява за комунални услуги, например за централно отопление (по-долу „ЦО“). Още повече че ЦО може да бъде по-енергийно ефективно от индивидуалното отопление и може да осигури значително подобряване на качеството на въздуха в градовете. Затова, при положение че се покаже, че ЦО е по-малко замърсяващо и по-енергийно ефективно в процеса на генериране и разпределение на топлинната енергия, но по-скъпоструващо от индивидуалното отопление, държавната помощ може да се дава с оглед да се създават стимули за постигане на целите по опазване на околната среда. Обаче, както и в случая с възобновяемата енергия, постепенното вътрешно поемане на външните последици за околната среда в разходите за други технологии може да се очаква да намали необходимостта от помощ, като доведе до постепенно сливане на тези разходи с онези за КПТЕ и ЦО.
- 1.5.8. Помощ за управлението на отпадъците
52. Този вид помощ цели да предостави индивидуални стимули за постигане на целите по опазване на околната среда, свързани с управлението на отпадъците⁽²¹⁾. Шестата програма за действие в областта на околната среда⁽²²⁾ определя предотвратяването и управлението на отпадъците като един от четирите основни приоритета. Основната ѝ цел е да се раздели отделянето на отпадъци от икономическата дейност, така че растежът в ЕС да не води до все повече отпадъци. В този контекст държавната помощ може да се предоставя на производителя на отпадъци (по силата на раздел 0), както и на предприятия, които управляват или преработват отпадъците, произведени от други предприятия (раздел 3.1.9). При това обаче трябва да бъде гарантиран положителният ефект върху околната среда, ПЗП не трябва да бъде заобикалян и нормалното функциониране на пазарите на вторични материали не трябва да се нарушава.
- 1.5.9. Помощ за възстановяване на замърсени обекти
53. Този вид помощ цели да създаде индивидуални стимули за противодействие на ефектите от отрицателните външни фактори там, където не е възможно да се установи замърсителят и да бъде накаран да плати за възстановяване на пораженията върху околната среда, които е причинил. В такива случаи държавната помощ може да бъде оправдана, ако разходите за възстановяване са по-високи от произтичащото увеличение в стойността на обекта.

⁽¹⁵⁾ ОВ L 24, 29.1.2008 г., стр. 8. Тази директива представлява кодификация на Директива 96/61/ЕО на Съвета от 24 септември 1996 г., която е включена в точка 1, буква е) от приложение XX към Споразумението за ЕИП.

⁽¹⁶⁾ Вж. Доклад за напредъка при биогоривата СОМ(2006) 845 окончателен, изпаден от Европейската комисия.

⁽¹⁷⁾ СОМ(2008) 19 окончателен. След като директивата бъде приета от Европейския парламент и от Съвета, Органът ще прилага критерия за устойчивостта от окончателния текст.

⁽¹⁸⁾ Директива 2000/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2000 г. за установяването на рамка за действия на Общността в областта на политиката за водите (ОВ L 327, 22.12.2000 г., стр. 1). Директивата е последно изменена с Решение № 2455/2001/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 331, 15.12.2001 г., стр. 1). По-специално член 4, параграф 7 установява критериите по отношение на допускането на нови изменения във водните обекти. Директива 2000/60/ЕО и Решение № 2455/2001/ЕО са включени в точка 13, буква в), буква а) от приложение XX към Споразумението за ЕИП.

⁽¹⁹⁾ ОВ L 52, 21.2.2004 г., стр. 50, включена в точка 24 от приложение IV към Споразумението за ЕИП.

⁽²⁰⁾ СОМ(2006) 545 окончателен.

⁽²¹⁾ Управлението на отпадъците включва повторно използване, преработка и възстановяване.

⁽²²⁾ Шестата програма за действие в областта на околната среда е включена в Споразумението за ЕИП чрез член 3, точка 7, буква г) от протокол 31.

1.5.10. Помощ за преместване на предприятия

54. Този вид инвестиционна помощ цели да създаде индивидуални стимули за намаляване на отрицателните външни фактори, като се преместват предприятията, които причиняват значително замърсяване, в области, където такова замърсяване би имало по-малко вреден ефект, което, от своя страна, би намалило външните разходи. В съответствие с принципа на предпазливост в настоящите насоки се въвежда възможността да се предоставя помощ за преместване на *високорискови предприятия* в съответствие с Директива 96/82/ЕО на Съвета от 9 декември 1996 г. относно контрола на опасностите от големи аварии, които включват опасни вещества⁽²³⁾ (наричана по-долу „директива Seveso II“)⁽²⁴⁾. Предишни злополуки показват, че местоположението на предприятие, попадано в обсега на директива Seveso II, е от съществено значение както за предотвратяване на злополуки, така и за ограничаване на последиците им за хората и околната среда. Затова държавната помощ може да бъде оправдана, ако преместването се прави поради причини, свързани с околната среда. За да се гарантира, че помощта няма да се дава за преместване поради други причини, се изисква административно или съдебно решение на компетентен публичен орган или споразумение между компетентния публичен орган и предприятието за преместването му. При определяне на допустимите разходи трябва да се вземат предвид всички преимущества, които предприятието може да извлече от преместването.

1.5.11. Помощ в рамките на схеми за търгуеми разрешения

55. Схемите за търгуеми разрешения могат да включват държавни помощи по различни начини, например когато държавите от ЕАСТ предоставят разрешения и квоти на по-ниска от пазарната им стойност и отговорност за това носят държавите от ЕАСТ. Този вид помощ може да се използва за решаване на въпроса с отрицателните външни фактори, като се разреши да се въведат пазарно обусловени инструменти, насочени към целите по опазване на околната среда. Ако общата сума на разрешенията, издадени от държава-членка, е по-ниска от очакваните общи потребности на предприятията, цялостният ефект върху нивото на опазване на околната среда ще бъде положителен. На ниво отделно предприятие, ако предоставените разрешения не покриват общите очаквани потребности на предприятието, то трябва или да намали замърсяването, което предизвиква, и така да допринесе за подобряване на нивото на опазване на околната среда, или да купи на пазара допълнителни квоти и така да плати обезщетение за замърсяването. За да се ограничи нарушаването на конкуренцията, не може да бъде оправдано никакво прекомерно предоставяне на квоти и трябва да бъдат взети мерки, за да се избегнат неоправдани бариери пред влизането на нови предприятия на пазара.
56. Критериите, изложени в точка 55, представляват основата, на която Органът ще оценява ситуацията, възникващи по време на периода на търгуване, завършващ на 31 декември 2012 г. По отношение на ситуации, възникващи по време на периода на търгуване след тази дата, Органът ще оценява мерките според това, дали са необходими и пропорционални.

1.5.12. Помощ под формата на данъчни облекчения или освобождаване от данъци в полза на околната среда

57. Облекченията или освобождаването от данък околна среда на някои сектори или категории предприятия може да направят целесъобразно приемането на по-високи данъци за други предприятия и така да доведат до цялостно подобряване във вътрешното поемане на външните разходи за замърсяване и да създадат допълнителни стимули за подобряване на опазването на околната среда. Следователно помощта от този вид може да бъде необходима, за да се преодолеят отрицателните външни фактори по косвен начин, като се улеснява въвеждането или поддържането на сравнително високо национално равнище на данък околна среда. За да може помощта да бъде съвместима, трябва да се покаже, че облекченията или освобождаването от данък са необходими за всички предложени категории бенефициери и че са пропорционални по размер. За такъв се смята случаят, ако бенефициерите плащат поне минималното равнище на данък на общностно ниво, ако има такова, определено в приложимата директива⁽²⁵⁾. Иначе необходимостта ще зависи от степента, в която националните данъци въздействат върху производствените разходи, както и от възможността да се прехвърли данъкът върху потребителите и да се намали маржът на печалбата. Пропорционалността зависи от степента, в която бенефициерите могат да намалят още повече потреблението или емисиите си, да платят част от националния данък или да сключат екологични споразумения за намаляване на замърсяването⁽²⁶⁾.

2. Приложно поле и определения

2.1. Приложно поле на насоките

58. Настоящите насоки се прилагат по отношение на държавните помощи за опазване на околната среда. Те следва да се прилагат в съответствие с политиките на ЕИП за държавните помощи и другите разпоредби на Споразумението за ЕИП и на законодателството, прието в съответствие със Споразумението за ЕИП. Тези насоки се позовават също и на законодателството, което не е включено в Споразумението за ЕИП⁽²⁷⁾.
59. Настоящите насоки се прилагат по отношение на помощи⁽²⁸⁾ за опазване на околната среда във всички сектори, които се уреждат от Споразумението за ЕИП. Те се прилагат и за тези сектори, които са предмет на специфични правила на ЕИП за държавните помощи (стоманообработка, корабостроене, моторни превозни средства, синтетични влакна, транспорт и въглища), освен ако тези специфични правила не предвиждат друго.

⁽²³⁾ ОВ L 10, 14.1.1997 г., стр. 13.

⁽²⁴⁾ Директивата е включена в точка 23, буква а) от приложение XX към Споразумението за ЕИП.

⁽²⁵⁾ Вж. точка 10 по-горе.

⁽²⁶⁾ Комисията може да прецени подхода към този вид помощ при преразглеждането на Директива 2003/96/ЕО.

⁽²⁷⁾ Вж. точка 10 по-горе.

⁽²⁸⁾ Настоящите насоки не разглеждат понятието за държавна помощ, което произтича от член 61, параграф 1 от Споразумението за ЕИП и от практиката на Съда на ЕАСТ и на Съда на Европейските общности.

60. Проектирането и изработката на природосъобразни продукти, машини или транспортни средства с оглед да работят с по-малко природни ресурси и действията, предприемани в заводите или други производствени звена с оглед на подобряване на безопасността или хигиената, не попадат в обхвата на настоящите насоки.
61. Търговията със селскостопански продукти, риба и други морски продукти остава в голяма степен извън приложното поле на Споразумението за ЕИП⁽²⁹⁾. Тъй като Органът няма компетентност да преразглежда мерките за помощи за опазване на околната среда, които на тази основа остават извън приложното поле на Споразумението за ЕИП, тези мерки не попадат в обхвата на настоящите насоки.
62. Финансирането на мерки за опазване на околната среда, свързани с инфраструктурата на въздушния, пътният, железопътният, речният и морският транспорт, включително и всякакви проекти от общ интерес, определени в Решение № 1692/96/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 1996 г. относно общностните насоки за развитието на трансевропейската транспортна мрежа⁽³⁰⁾, не попадат в обхвата на настоящите насоки.
63. Държавните помощи за научни изследвания, развойна дейност и иновации в областта на опазване на околната среда са предмет на правилата в Насоките на Органа за държавните помощи за научни изследвания, развойна дейност и иновации⁽³¹⁾. Но етапът на разпространение на пазара на екологични иновации (придобиване на активи от екологична иновация) попада в обхвата на настоящите насоки.
64. Характеристиките на помощта за дейности по обучение в областта на опазването на околната среда не оправдават приемането на отделни правила, които да са различни от правилата за помощта за дейности по обучение въобще, и затова Органът ще разглежда всяка такава помощ в съответствие с Регламент (ЕО) № 68/2001 на Комисията от 12 януари 2001 г. за прилагане на членове 87 и 88 от Договора за създаване на Европейската общност по отношение на помощта за обучение⁽³²⁾.
65. Консултантските услуги играят важна роля в подпомагането на малките и средните предприятия да осъществяват напредък в областта на опазване на околната среда. По-специално те могат да бъдат използвани за осъществяване на екологични одити или за оценка на икономическите ползи за предприятието от природосъобразни инвестиции и така да дадат стимул за тези предприятия да направят инвестиции, които подпомагат опазването на околната среда. Помощи за малки и средни предприятия за консултантски услуги в областта на опазването на околната среда могат да бъдат предоставяни по силата на Регламент (ЕО) № 70/2001 на Комисията от 12 януари 2001 г. за прилагане на членове 87 и 88 от Договора за създаване на Европейската общност по отношение на държавните помощи за малките и средните предприятия⁽³³⁾.
66. Настоящите насоки не се прилагат към трудно възстановимите разходи, така както са определени в Насоките за държавни помощи относно методологията за анализирани на държавни помощи, свързани с трудно възстановими разходи⁽³⁴⁾.
67. Освен това, доколкото свързаните с енергоспестяването разпоредби от раздел 0 не са приложими, настоящите насоки не се прилагат към държавни помощи за инвестиции в инфраструктура, свързана с централно отопление, които се оценяват по силата на член 61, параграф 3, буква в) от Споразумението за ЕИП.
68. В някои държави от ЕАСТ предприятията могат да бъдат предмет на облагане с данък околна среда и в същото време да участват в схеми за търгуеми разрешения. Органът не е натрупал достатъчно опит в оценката на съвместимостта на облекченията на данък околна среда в такива ситуации. Затова все още е рано Органът да дава общи насоки по тях. Вместо това оценката на такива случаи, доколкото те представляват държавни помощи по смисъла на член 61, параграф 1 от Споразумението за ЕИП, ще се прави въз основа на член 61, параграф 3, буква в) от Споразумението за ЕИП.
69. Накрая, някои от средствата за подкрепа на електроцентралите, работещи с изкопаеми горива, или на други промишлени инсталации, съоръжени с уреди за улавяне, транспортиране и складиране на въглероден двуокис, или отделни елементи от тази верига, предвидени от държавите от ЕАСТ, могат да представляват държавна помощ, но предвид липсата на опит е твърде рано да се формулират насоки, свързани с разрешаването на такава помощ. Трябва да се вземе предвид стратегическото значение на тази технология за ЕИП по отношение на енергийната сигурност и намаляването на емисиите от парникови газове. Тук може да се спомене и дългосрочната цел на Общността за ограничаване на изменението на климата до 2 °C над равнищата от периода преди индустриалното развитие и деклариранията от Комисията подкрепа за изграждането до 2015 г.⁽³⁵⁾ на демонстрационни съоръжения в промишлен мащаб, при условие че те са екологично безопасни и допринасят за опазването на околната среда. На тази основа Органът ще има общо положително отношение към държавните помощи за такива проекти. Проектите могат да се оценяват в съответствие с член 61, параграф 3, буква в) от Споразумението за ЕИП.

⁽²⁹⁾ Вж. член 8, параграф 3 от Споразумението за ЕИП.

⁽³⁰⁾ ОВ L 228, 9.9.1996 г., стр. 1, включено в приложение XIII към Споразумението за ЕИП.

⁽³¹⁾ Процесуалните и материалноправните норми в областта на държавните помощи — Насоки за прилагане и тълкуване на членове 61 и 62 от Споразумението за ЕИП и част I, член 1 от протокол 3 към Споразумението за надзор и съд, приети и издадени от Органа на 19 януари 1994 г., публикувани в ОВ L 231, 3.9.1994 г., стр. 1, притурка за ЕИП № 32, 3.9.1994 г., стр. 1 („Насоки за държавните помощи“). Частта от насоките за държавните помощи, която е посветена на държавните помощи за научни изследвания, развойна дейност и иновации, все още не е публикувана, но може да се намери на уебсайта на Органа: www.eftasurv.int

⁽³²⁾ ОВ L 10, 13.1.2001 г., стр. 20, включен в приложение XV към Споразумението за ЕИП. След приемането на нов регламент за групово освобождаване относно помощите за обучение ще се прилага новият регламент.

⁽³³⁾ ОВ L 10, 13.1.2001 г., стр. 33, включен в приложение XV към Споразумението за ЕИП. След приемането на нов регламент за групово освобождаване относно помощите за МСП ще се прилага новият регламент.

⁽³⁴⁾ ОВ L 139, 25.5.2006 г., притурка за ЕИП № 25, 25.5.2006 г.

⁽³⁵⁾ Вж. предложение на Комисията за директива на Европейския парламент и на Съвета относно съхранението на въглероден двуокис в геоложки обекти COM(2008) 18 окончателен.

или да бъдат допустими като важни проекти от общоевропейски интерес в съответствие с условията, определени в член 61, параграф 3, буква б) от Споразумението и в точка 147 от настоящите насоки.

2.2. Дефиниции

70. За целите на настоящите насоки се прилагат следните дефиниции:

1. „опазване на околната среда“ означава всяко действие, предназначено да премахне или да предотврати вреда на заобикалящата физическа среда или природните ресурси чрез дейностите на бенефициера, да намали риска от такава вреда или да доведе до по-ефикасно използване на природните ресурси, включително мерките за енергоспестяване и за използване на възобновяеми източници на енергия ⁽³⁶⁾;
2. „енергоспестяваща мярка“ означава всяко действие, което позволява на предприятията да намалят количеството енергия, използваната най-вече в техния производствен цикъл;
3. „стандарт на Общността“ означава
 - i) задължителен стандарт на Общността, определящ нивата, които трябва да бъдат постигнати от отделните предприятия по отношение на опазването на околната среда ⁽³⁷⁾, или
 - ii) задължението по силата на Директива 2008/1/ЕО ⁽³⁸⁾ да се използват най-добрите налични техники, посочени в последно публикуваната съответна информация от Комисията съгласно член 17, параграф 2 от същата директива;
4. „екологична иновация“ означава всички форми на иновационни дейности, водещи или насочени към значително подобряване на опазването на околната среда. Екологичната иновация включва нови производствени процеси, нови продукти или услуги и нови управленски и бизнес методи, чието използване или прилагане вероятно ще предотврати или съществено ще намали рисковете за околната среда, замърсяването и други отрицателни въздействия при използването на ресурсите по време на пълния цикъл на свързаните с това дейности.

Следните не се считат за иновации:

- i) малки промени или подобрения;
 - ii) увеличаване на производствения или на обслужващия капацитет чрез добавяне на производствени или логистични системи, които са много сходни с вече използваните;
 - iii) промени в деловата практика, организацията на работното място или външните отношения, основани на вече използвани в предприятието организационни методи;
 - iv) промени в управленската стратегия;
 - v) сливания и придобивания;
 - vi) преустановяване на използването на даден процес;
 - vii) обикновена основна подмяна или разширяване на мощности;
 - viii) промени, произтичащи единствено от промените в определящите цени, нагаждане спрямо клиента, редовни сезонни и други циклични промени;
 - ix) търговия с нови или значително подобрени продукти;
5. „възобновяеми енергийни източници“ означава следните възобновяеми неизкопаеми енергийни източници: вятър, слънчева енергия, геотермална енергия, вълнова енергия, енергия от приливите и отливите, водоелектрически инсталации, биомаса, газ от сметища, газ от пречиствателни станции за отпадни води и биогазове;
 6. „биомаса“ означава биоразградимата част на продукти, отпадъци и остатъци от селското стопанство (включително растителни и животински вещества), горското стопанство и свързаните с него промишлености, както и биоразградимата част на промишлените и битовите отпадъци;
 7. „биогорива“ означава течно или газообразно гориво за транспорт, произведено от биомаса;
 8. „устойчиви биогорива“ означава биогоривата, които отговарят на критериите за устойчивост, посочени в член 15 от предложението за директива на Европейския парламент и на Съвета за насърчаване на използването на енергия от възобновяеми източници ⁽³⁹⁾;
 9. „енергия от възобновяеми енергийни източници“ означава енергия, произведена от съоръжения, използващи само възобновяеми енергийни източници, както и съответният дял, измерен в топлинна стойност, на енергията, произведена от възобновяеми източници в хибридни съоръжения, които използват и традиционни енергийни източници. Тя включва възобновяемото електричество, използвано за зареждане на системите за съхранение, но изключва електричеството, произведено като резултат от използване на тези системи;

⁽³⁶⁾ Вж. по-специално Шестата програма за действие в областта на околната среда, включена в Споразумението за ЕИП чрез член 3, точка 7, буква г) от протокол 31.

⁽³⁷⁾ Следователно стандартите или нормативите, определени на общностно равнище, които са задължителни на национално равнище, но не и за индивидуални предприятия, не се смятат за „стандарт на Общността“. Когато стандарт на Общността се включат в Споразумението за ЕИП, те стават стандарти на ЕИП.

⁽³⁸⁾ Както бе споменато в бележка под линия 14, Директива 2008/1/ЕО е кодификация на Директива 96/61/ЕО на Съвета от 24 септември 1996 г., която е включена в точка 1, буква е) от приложение XX към Споразумението за ЕИП.

⁽³⁹⁾ СОМ(2008) 19 окончателен. След приемането на директивата от Европейския парламент и от Съвета ще се прилагат критериите за устойчивост от окончателния текст.

10. „комбинирано производство на енергия“ означава едновременно производство в един процес на топлинна енергия и на електрическа и/или механична енергия;
11. „високоэффективно комбинирано производство на енергия“ означава комбинирано производство на енергия, което отговаря на критериите от приложение III към Директива 2004/8/ЕО и на хармонизираните референтни стойности на ефективност, определени в Решение 2007/74/ЕО на Комисията от 21 декември 2006 г. за установяване на хармонизирани референтни стойности на ефективност за отделно производство на електрическа и топлинна енергия при прилагането на Директива 2004/8/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁴⁰⁾;
12. „централно отопление“ означава доставката на топлинна енергия под формата на пара или топла вода от един централен производствен източник чрез преносно-разпределителна система към множество сгради с цел отопление;
13. „енергийноэффективно централно отопление“ означава централно отопление, чийто производствен процес отговаря на критериите за високоэффективно комбинирано производство на енергия или, в случая с топлинни бойлери, отговаря на референтните стойности за отделно производство на топлинна енергия, посочени в Решение 2007/74/ЕО;
14. „данък околна среда“ означава данък, чиято специфична облагаема основа има ясно отрицателно въздействие върху околната среда или чрез който се облагат определени дейности, стоки или услуги, така че разходите за опазване на околната среда да могат да бъдат включени в тяхната цена, така че производителите и потребителите да се насочат към дейности, които по-добре опазват околната среда;
15. „минимално данъчно ниво на Общността“ означава минималното ниво на данъчно облагане, предвидено в законодателството на Общността. За енергийните продукти и електричеството минималното данъчно ниво на Общността означава минималното ниво на данъчно облагане, предвидено в приложение I към Директива 2003/96/ЕО на Съвета от 27 октомври 2003 г. относно реструктурирането на правната рамка на Общността за данъчно облагане на енергийните продукти и електроенергия ⁽⁴¹⁾;
16. „малки и средни предприятия“ (наричани по-долу „МСП“), „малки предприятия“ и „средни предприятия“ (или „предприятия“) означава предприятия по смисъла на Регламент (ЕО) № 70/2001 или всеки друг регламент, който го заменя ⁽⁴²⁾;
17. „големи предприятия“ означава предприятия, които не отговарят на дефиницията за малки и средни предприятия;
18. „помощ“ означава всяка мярка, която отговаря на критериите, посочени в член 61, параграф 1 от Споразумението за ЕИП;
19. „интензитет на помощта“ означава брутният размер на помощта, изразен като процент от допустимите разходи. Всички използвани числа трябва да бъдат взети преди приспадане на данъци или на други такси. Когато помощта се предоставя под форма, различна от предоставяне на безвъзмездни средства, размерът на помощта трябва да бъде еквивалент на помощта в безвъзмездни средства. Помощ, която се плаща на няколко вноски, трябва да се изчислява по стойността ѝ към момента на предоставянето. Лихвеният процент, който се използва при сконтирането и при изчисляването на размера на помощта под формата на заем при облекчени условия, трябва да бъде референтният лихвен процент, приложим към момента на предоставяне на помощта. Интензитетът на помощта се изчислява за отделния бенефициер;
20. „оперативни печалби“ за целите на изчисляване на допустимите разходи означава по-специално спестяване на разходи или допълнително помощно производство, пряко свързано с допълнително инвестиране за опазване на околната среда, и където е приложимо, ползи, произтичащи от други мерки за подкрепа, независимо дали те представляват държавна помощ или не (оперативна помощ, предоставяна за същите допустими разходи, тарифи за изкупуване или други мерки за подкрепа). За разлика от тях постъпленията от продажбата от страна на предприятието на търгуеми разрешения, издадени в рамките на Европейската система за търговия, няма да се смятат за оперативни печалби;
21. „оперативни разходи“ за целите на изчисляването на допустимите разходи означава по-специално допълнителни разходи, произтичащи от допълнително инвестиране за опазване на околната среда;
22. „материални активи“ за целите на изчисляването на допустимите разходи означава инвестициите в земя, които са стриктно необходими за постигане на целите по опазване на околната среда, инвестициите в сгради, съоръжения и оборудване, с които се цели намаляване или премахване на замърсяването и щетите, и инвестициите за адаптиране на производствените методи с оглед опазване на околната среда;
23. „нематериални активи“ за целите на изчисляването на допустимите разходи означава разходи за трансфер на технологии чрез придобиването на оперативни лицензи или на патентовано и непатентовано ноу-хау, при което трябва да са спазени следните условия:
 - i) въпросният нематериален актив трябва да се счита като подлежащ на амортизация актив;
 - ii) трябва да е закупен при пазарни условия от предприятие, в което приобретателят няма право на пряк или непряк контрол;
 - iii) трябва да е включен в активите на предприятието, да остане в предприятието на получателя на помощта и да се използва най-малко пет години. Това условие не се прилага, ако нематериалният актив е технически остарял. Ако през тези пет години активът бъде продаден, постъплението от продажбата трябва да се приспадне от допустимите разходи и целият или част от размера на помощта трябва да бъде възстановен в случаите, в които това е уместно;

⁽⁴⁰⁾ ОВ L 32, 6.2.2007 г., стр. 183, включена в точка 24 от приложение IV към Споразумението за ЕИП.

⁽⁴¹⁾ ОВ L 283, 31.10.2003 г., стр. 51.

⁽⁴²⁾ Регламентът е включен в приложение XV към Споразумението за ЕИП.

24. „вътрешно поемане на разходите“ означава принципът, че всички разходи, свързани с опазването на околната среда, трябва да бъдат включени в производствените разходи на предприятието замърсителя;
25. „принципът замърсителят плаща“ означава, че разходите за мерки за справяне със замърсяването трябва да бъдат поети от замърсителя, който причинява замърсяването, освен ако лицето, отговорно за замърсяването, не може да бъде установено или не може да бъде подведено под отговорност по общностното или националното законодателство, или не може да бъде наказано да поеме разходите за възстановяване. В този контекст замърсяването е вредата, причинена от замърсителя чрез пряко или непряко увреждане на околната среда или чрез създаване на условия, които водят до такова увреждане ⁽⁴³⁾ на заобикалящата физическа среда или на природните ресурси;
26. „замърсител“ означава някой, който пряко или непряко уврежда околната среда или създава условия, водещи до такова увреждане ⁽⁴⁴⁾;
27. „замърсена зона“ означава обект, където има потвърдено, причинено от човека наличие на опасни вещества в степен, в която те излагат човешкото здраве или околната среда на значителен риск, като се има предвид настоящото и съгласуваното бъдещо използване на земята.
- 3. Съвместимост на помощта по член 61, параграф 3 от Споразумението за ЕИП**
- 3.1. *Съвместимост на помощта по член 61, параграф 3, буква в) от Споразумението за ЕИП*
71. Държавната помощ за опазване на околната среда е съвместима с функционирането на Споразумението за ЕИП по смисъла на член 61, параграф 3, буква в) от Споразумението за ЕИП, ако въз основа на съпоставителния тест тя води до увеличаване на дейностите по опазване на околната среда, без това да се отразява неблагоприятно на условията за търговия до степен, противоречаща на общия интерес. В този контекст продължителността на схемите за помощ трябва да бъде предмет на разумни времеви ограничения, без да се засяга възможността държава от ЕАСТ да изпрати повторно уведомление за дадена мярка, след като изтече срокът, определен с решение на Органа. Държавите от ЕАСТ могат да подкрепят уведомленията за мерки за помощ посредством точни оценки на сходни предишни мерки за помощ, показващи стимулиращия ефект на помощта.
72. Мерките, описани в точки 73—146, могат да бъдат сметнати за съвместими по член 61, параграф 3, буква в).
- 3.1.1. Помощ за предприятия, които надхвърлят стандартите на Общността или които повишават нивото на опазване на околната среда при отсъствие на стандарти на Общността ⁽⁴⁵⁾
73. Инвестиционната помощ, която позволява на предприятията да надхвърлят стандартите на Общността за опазване на околната среда или да повишат нивото на опазване на околната среда при отсъствие на стандарти на Общността, ще бъдат смятани за съвместими с функционирането на Споразумението за ЕИП по смисъла на член 61, параграф 3, буква в) от Споразумението за ЕИП, при спазване на условията, изложени в точки 74—84 и раздел 3.2.
74. Подпомаганата инвестиция трябва да отговаря на едно от следните две условия:
- а) инвестицията позволява на бенефициера да повиши нивото на опазване на околната среда, произтичащо от дейностите му, като надхвърля приложимите стандарти на Общността, независимо от наличието на задължителни национални стандарти, които са по-строги от стандартите на Общността; или
- б) инвестицията позволява на бенефициера да повиши нивото на опазване на околната среда, произтичащо от дейностите му, при отсъствие на стандарти на Общността.
75. Не може да бъде предоставяна помощ, когато подобренията позволяват на предприятията да изпълнят стандарти на Общността, които вече са приети, но не са влезли в сила ⁽⁴⁶⁾.
- Интензитет на помощта**
76. Интензитетът на помощта не трябва да надхвърля 50 % от допустимите инвестиционни разходи, както са определени в точки 80—84.
77. Когато инвестиционната помощ се предоставя в резултат от наистина конкурентна тръжна процедура въз основа на ясни, прозрачни и недискриминационни критерии, които ефективно гарантират, че помощта е сведена до минимално необходимото за постигане на полза за околната среда, интензитетът на помощта може да достигне 100 % от допустимите инвестиционни разходи, определени в точки 80—84. Такава тръжна процедура трябва да бъде недискриминационна и да позволява участието на достатъчен брой предприятия. Освен това бюджетът, свързан с тръжната процедура, трябва да бъде правнообвързващо ограничение, в смисъл че не всички участници могат да получат помощ. Накрая, помощта трябва да бъде предоставена само въз основа на първоначалната оферта, представена от участника в търга, което изключва всякакви последващи преговори.

⁽⁴³⁾ Препоръка от 3 март 1975 г. на Съвета относно разпределението на разходите и действията на публичните органи по въпросите на опазване на околната среда (ОВ L 194, 25.7.1975 г., стр. 1), включена в точка 33 от приложение X към Споразумението за ЕИП.

⁽⁴⁴⁾ Вж. бележка под линия 44.

⁽⁴⁵⁾ Вж. точка 10.

⁽⁴⁶⁾ Но помощта за ранно адаптиране към бъдещи стандарти и за придобиване на нови транспортни средства е възможна при условията, посочени в раздели 3.1.3 и 3.1.2.

78. Когато инвестицията се отнася до придобиване на актив, който е екологична иновация, или стартиране на проект за екологична иновация, интензитетът на помощта може да се увеличи с 10 процентни пункта, при условие че са изпълнени следните условия:
- активът или проектът, който представлява екологична иновация, трябва да бъде нов или съществено подобрен в сравнение с върховите постижения на съответния промишлен отрасъл в ЕИП. Новостта може например да бъде демонстрирана от държавите от ЕАСТ въз основа на прецизно описание на иновацията и на пазарните условия за внедряване или разпространение, сравнявайки я с най-модерните процеси или организационни техники, използвани като цяло от другите предприятия в същия промишлен отрасъл;
 - очакваната полза за околната среда трябва да бъде значително по-висока от подобрението, произтичащо от общото развитие на технологичния напредък при съпоставими дейности ⁽⁴⁷⁾;
 - иновационният характер на тези активи или проекти съдържа ясна степен на риск в технологично, пазарно или финансово отношение, който е по-висок от риска, обичайно свързан със съпоставими неиновационни активи или проекти. Рискът може да бъде демонстриран от държавата от ЕАСТ например по отношение на: разходи като съотношение спрямо оборота на предприятието; времето, необходимо за разработката; очакваните печалби от екологичната иновация в сравнение с разходите; вероятността от неуспех.
79. Когато инвестиционната помощ за предприятия, които надхвърлят стандартите на Общността или повишават нивото на опазване на околната среда при отсъствие на такива стандарти, се предоставя на МСП, интензитетът на помощта може да бъде увеличен с 10 процентни пункта за средни предприятия и с 20 процентни пункта за малки предприятия, както е посочено в таблицата.

	Интензитет на помощта за предприятията, които надхвърлят стандартите на Общността или повишават нивото на опазване на околната среда при отсъствие на стандарти на Общността с изключение на екологичните иновации	Интензитет на помощта за предприятия, които надхвърлят стандартите на Общността или повишават нивото на опазване на околната среда при отсъствие на стандарти на Общността в областта на екологичните иновации
Малки предприятия	70 %	80 %
Средни предприятия	60 %	70 %
Големи предприятия	50 %	60 %

Изчисляване на допустимите разходи — методология

80. Допустимите разходи трябва да бъдат ограничени до допълнителните инвестиционни разходи, необходими за постигане на по-високо ниво на опазване на околната среда от това, което се изисква от стандартите на Общността, и се изчисляват на два етапа. Първо, разходите за инвестиция, пряко свързана с опазването на околната среда, се установяват, когато това е уместно, чрез съпоставяне с обратната на съществуващата фактическа ситуация. Второ, приспадат се оперативните печалби и се добавят оперативните разходи.
81. Установяване на частта от инвестицията, която е пряко свързана с опазването на околната среда:
- когато разходите за инвестиране в опазване на околната среда могат лесно да бъдат разграничени в общите инвестиционни разходи, то тези разходи, свързани с опазване на околната среда, представляват допустимите разходи ⁽⁴⁸⁾;
 - във всички други случаи допълнителните инвестиционни разходи трябва да бъдат установени, като се съпостави инвестицията с обратната фактическа ситуация при отсъствие на държавна помощ. Правилната обратна фактическа ситуация за съпоставка са разходите за технически сравнима инвестиция, която осигурява по-ниска степен на опазване на околната среда (спрямо задължителни стандарти на Общността, ако такива съществуват) и която реалистично би могла да се осъществи без помощ („референтна инвестиция“). Технически сравнима инвестиция означава инвестиция със същия производствен капацитет и всички други технически характеристики (освен тези, които са пряко свързани с допълнителната инвестиция за опазване на околната среда). В допълнение, такава референтна инвестиция трябва, от бизнес гледна точка, да бъде приемлива алтернатива на инвестицията, която се оценява.
82. Установяване на оперативните печалби/разходи: допустимите разходи трябва, освен ако в настоящата глава не се посочва друго, да се изчисляват нетно от всички оперативни печалби и оперативни разходи, свързани с допълнителната инвестиция за опазване на околната среда и възникващи през първите пет години от живота на инвестицията. Това означава, че такива оперативни печалби трябва да бъдат приспаднати и такива оперативни разходи могат да бъдат добавени към допълнителните инвестиционни разходи.
83. Допустимата инвестиция би могла да бъде под формата на инвестиция в материални активи и/или нематериални активи.

⁽⁴⁷⁾ При оценката на точка 78, буква б), ако могат да бъдат използвани количествени параметри за сравнение на еко-иновационните дейности със стандартни, неиновационни дейности, „значително по-висока“ означава, че страничното подобрение, очаквано от еко-иновационните дейности, изразено като намален риск или замърсяване на околната среда, или повишена ефективност при енергията или ресурсите, трябва да бъде поне два пъти по-голямо от страничното подобрение, очаквано от общия напредък на съпоставими неиновационни дейности.

Когато предложеният подход не е подходящ за даден случай или не е възможно да се направи количествена съпоставка, формулярът за заявка за държавна помощ трябва да съдържа подробно описание на използвания метод за оценка на този критерий, като се осигури измерващ стандарт, сравним с този на предложения метод.

⁽⁴⁸⁾ Такъв би могъл да бъде случаят, когато например съществуващ производствен процес се модернизира и при който частите, които подобряват екологичността му, могат ясно да бъдат определени.

84. Когато инвестицията е насочена към повишаване на нивото на опазване на околната среда над стандартите на Общността, обратната фактическа ситуация за съпоставка би трябвало да се избере, както следва:
- а) когато предприятието се адаптира към националните стандарти, приети при отсъствие на стандарти на Общността, допустимите разходи се състоят от допълнителните инвестиционни разходи, необходими, за да се постигне нивото на опазване на околната среда, наложено от националните стандарти;
 - б) когато предприятието се адаптира или надхвърля националните стандарти, които са по-строги от съответните стандарти на Общността, или надхвърля стандартите на Общността, допустимите разходи се състоят от допълнителните инвестиционни разходи, необходими, за да се постигне ниво на опазване на околната среда, по-високо от нивото, наложено от стандартите на Общността. Разходите за инвестиция, необходими за постигане на нивото на опазване на околната среда, наложено от стандартите на Общността, не са допустими;
 - в) когато не съществуват стандарти, допустимите разходи се състоят от инвестиционните разходи, необходими, за да се постигне по-високо ниво на опазване на околната среда от онова, което въпросното предприятие или предприятията биха постигнали без помощ за опазване на околната среда.
- 3.1.2. Помощ за придобиване на нови транспортни средства, които надхвърлят стандартите на Общността или които повишават нивото на опазване на околната среда при отсъствие на стандарти на Общността
85. Общите правила, изложени в точки 73—84, се прилагат и към помощта за предприятия, които надхвърлят стандартите на Общността или повишават нивото на опазване на околната среда при отсъствие на такива стандарти в транспортния сектор. Чрез дерогация от точка 75 помощта за придобиване на нови транспортни средства за пътен, железопътен, речен и морски транспорт, които отговарят на приетите стандарти на Общността, е допустима, когато такова придобиване става преди влизането в сила на стандартите и когато новите стандарти на Общността, след като станат задължителни, не се прилагат с обратно действие към вече закупени транспортни средства.
86. За операции на прилагане с обратно действие с цел опазване на околната среда в транспортния сектор допустимите разходи са общите допълнителни нетни разходи, включени съгласно методологията за изчисляване на допустимите разходи, описана в точки 80—84, ако съществуващите транспортни средства са модернизирани спрямо екологичните стандарти, които все още не са били в сила към датата на пускане в действие на тези транспортни средства, или ако самите транспортни средства не са предмет на никакви екологични стандарти.
- 3.1.3. Помощ за ранно адаптиране към бъдещи стандарти на Общността
87. Помощ за съобразяване с нови стандарти на Общността, които повишават нивото на опазване на околната среда и които все още не са влезли в сила, ще се смята за съвместима с функционирането на Споразумението за ЕИП по смисъла на член 61, параграф 3, буква в) от Споразумението за ЕИП, ако стандартите на Общността са били приети, като инвестицията е осъществена и завършена най-малко една година преди влизане в сила на стандартите.

Интензитет на помощта

88. Максималните интензитети на помощта са 25 % за малки предприятия, 20 % за средни предприятия и 15 % за големи предприятия, ако прилагането и приключването са осъществени най-малко три години преди задължителната дата за транспониране или датата за влизане в сила.

	Интензитет на помощта за ранно адаптиране към стандарти на Общността, когато прилагането и приключването са осъществени	
	най-малко три години преди влизане в сила на стандарта	между една и три години преди влизане в сила на стандарта
Малки предприятия	25 %	20 %
Средни предприятия	20 %	15 %
Големи предприятия	15 %	10 %

Допустими разходи

89. Допустимите разходи трябва да бъдат ограничени до допълнителните инвестиционни разходи, необходими за постигане на нивото на опазване на околната среда, наложено от стандарта на Общността, сравнено със съществуващото ниво на опазване на околната среда, изисквано преди влизането в сила на въпросния стандарт.

90. Допустимите разходи трябва да се изчисляват нетно от всички оперативни печалби и оперативни разходи, свързани с допълнителната инвестиция и възникващи през първите пет години от живота на инвестицията, както е посочено в точки 81, 82 и 83.

3.1.4. Помощ за проучвания в областта на околната среда

91. Помощ за предприятията за проучвания, пряко свързани с инвестиции за целите на постигане на стандартите при условията, изложени в раздел 3.1.1, за постигане на енергоспестяване при условията, изложени в раздел 0, за производство на енергия от възобновяеми източници при условията, изложени в раздел 3.1.6, ще се смята за съвместима с функционирането на Споразумението за ЕИП по смисъла на член 61, параграф 3, буква в) от Споразумението за ЕИП, ако условията, изложени в настоящата глава, са изпълнени. Същото ще се отнася и за случаи, при които в резултат на констатациите на подготвително проучване инвестицията, която се проучва, не бъде предприета.

92. Интензитетът на помощта не трябва да надвишава 50 % от разходите за проучването.

93. Когато проучването се прави от името на МСП, интензитетът на помощта може да бъде увеличен с 10 процентни пункта за средни предприятия и с 20 процентни пункта за малки предприятия, както е посочено в таблицата.

	Проучвания в областта на околната среда
Малки предприятия	70 %
Средни предприятия	60 %
Големи предприятия	50 %

3.1.5. Помощ за енергоспестяване

94. Инвестиционна и/или оперативната помощ, която позволява на предприятията да постигнат енергоспестяване, ще се смята за съвместима с функционирането на Споразумението за ЕИП по смисъла на член 61, параграф 3, буква в) от Споразумението за ЕИП, ако са изпълнени следните условия:

3.1.5.1. Инвестиционна помощ

Интензитет на помощта

95. Интензитетът на помощта не трябва да надвишава 60 % от допустимите инвестиционни разходи.

96. Когато инвестиционната помощ за енергоспестяване се предоставя на МСП, интензитетът на помощта може да бъде увеличен с 10 процентни пункта за средни предприятия и с 20 процентни пункта за малки предприятия, както е посочено в таблицата.

	Интензитет на помощта за енергоспестяване
Малки предприятия	80 %
Средни предприятия	70 %
Големи предприятия	60 %

97. Когато инвестиционната помощ се предоставя в резултат от наистина конкурентна тръжна процедура въз основа на ясни, прозрачни и недискриминационни критерии, които ефективно гарантират, че помощта е сведена до минимално необходимото за постигане на максимално енергоспестяване, интензитетът на помощта може да достигне 100 % от допустимите инвестиционни разходи, определени в точка 98. Такава тръжна процедура трябва да бъде недискриминационна и да позволява участието на достатъчен брой предприятия. Освен това бюджетът, свързан с тръжната процедура, трябва да бъде правнообвързващо ограничение, в смисъл че не всички участници могат да получат помощ. Накрая, помощта трябва да бъде предоставена само въз основа на първоначалната оферта, представена от участника в търга, което изключва всякакви последващи преговори.

Допустими разходи

98. Допустимите разходи трябва да бъдат ограничени до допълнителните инвестиционни разходи, необходими за постигане на енергоспестяване над нивото, наложено от стандартите на Общността.

При изчисляване на допустимите разходи трябва да се спазват следните правила:

- частта от разходите, пряко свързана с енергоспестяване, трябва да бъде установена според правилата, изложени в точки 81 и 83 от настоящите насоки;
- ниво на енергоспестяване, по-високо от стандартите на Общността, трябва да бъде установено според правилата, изложени в точка 84 от настоящите насоки;

в) установяване на оперативните печалби/разходи: допустимите разходи трябва да се изчисляват нетно от всички оперативни печалби и оперативни разходи, свързани с допълнителната инвестиция за енергоспестяване и възникващи през първите три години от живота на инвестицията в случай на МСП, през първите четири години в случай на големи предприятия, които не са част от Европейската система за търговия с емисии на въглероден двуокис, и през първите пет години в случай на големи предприятия, които са част от Европейската система за търговия с емисии на въглероден двуокис. За големи предприятия този период може да бъде намален до първите три години от живота на тази инвестиция, когато може да се покаже, че периодът на амортизация на инвестицията не навървя три години.

3.1.5.2. Оперативна помощ

99. Оперативна помощ за енергоспестяване се предоставя, само ако са изпълнени следните условия:

а) помощта се свежда до компенсиране на нетните допълнителни производствени разходи, произтичащи от инвестицията, като се вземат предвид ползите от енергоспестяването⁽⁴⁹⁾. При определяне на размера на оперативната помощ всяка инвестиционна помощ, предоставена на въпросното предприятие по отношение на новите съоръжения, трябва да бъде приспадната от производствените разходи;

б) помощта е с ограничена валидност от пет години.

100. В случай на помощ, която постепенно намалява, интензитетът на помощта не трябва да надвишава 100 % от допълнителните разходи през първата година, а трябва линейно да спадне до нула в края на петата година. В случай на помощ, която не намалява постепенно, интензитетът на помощта не трябва да надвишава 50 % от допълнителните разходи.

3.1.6. Помощ за възобновяеми енергийни източници

101. Инвестиционна и оперативна помощ за околната среда за насърчване на енергията от възобновяеми източници ще се смята за съвместима с функционирането на Споразумението за ЕИП по смисъла на член 61, параграф 3, буква в) от Споразумението за ЕИП, ако са изпълнени условията от точки 102—111. Държавната помощ може да бъде оправдана, ако няма задължителен стандарт на Общността за дела на енергия от възобновяеми източници за отделните предприятия. Инвестиционна и/или оперативна помощ за производство на биогорива ще се разрешава само по отношение на устойчивите биогорива.

3.1.6.1. Инвестиционна помощ

Интензитет на помощта

102. Интензитетът на помощта не трябва да надвишава 60 % от допустимите инвестиционни разходи.

103. Когато инвестиционната помощ за възобновяеми енергийни източници се предоставя на МСП, интензитетът на помощта може да бъде увеличен с 10 процентни пункта за средни предприятия и с 20 процентни пункта за малки предприятия, както е посочено в таблицата.

	Интензитет на помощта за възобновяеми енергийни източници
Малки предприятия	80 %
Средни предприятия	70 %
Големи предприятия	60 %

104. Когато инвестиционната помощ се предоставя в резултат от наистина конкурентна тръжна процедура въз основа на ясни, прозрачни и недискриминационни критерии, които ефективно гарантират, че помощта е сведена до минимално необходимото за производство на максимално количество енергия от възобновяеми източници, интензитетът на помощта може да достигне 100 % от допустимите инвестиционни разходи, определени в точки 105 и 106. Такава тръжна процедура трябва да бъде недискриминационна и да позволява участието на достатъчен брой предприятия. Освен това бюджетът, свързан с тръжната процедура, трябва да бъде правнообвързващо ограничение, в смисъл че не всички участници могат да получат помощ. Накрая, помощта трябва да бъде предоставена само въз основа на първоначалната оферта, представена от участника в търга, което изключва всякакви последващи преговори.

Допустими разходи

105. За енергията от възобновяеми източници допустимите инвестиционни разходи трябва да бъдат ограничени до допълнителните инвестиционни разходи за ефективно производство на енергия, поемани от бенефициера, сравнени с традиционна електроцентрала или с традиционна отоплителна система със същия капацитет от гледна точка на ефективното производство на енергия.

106. Допустимите разходи трябва да се изчисляват нетно от всички оперативни печалби и оперативни разходи, свързани с допълнителната инвестиция за възобновяеми енергийни източници и възникващи през първите пет години от живота на инвестицията, както е посочено в точки 81, 82 и 83.

⁽⁴⁹⁾ Понятието производствени разходи трябва да се разбира като нетно от всякаква помощ, но включващо нормалното ниво на печалба.

3.1.6.2. Оперативна помощ

107. Оперативната помощ за производството на енергия от възобновяеми източници може да бъде оправдана, за да покрие разликата между разходите за производство на енергия от възобновяеми източници и пазарната цена на съответния вид енергия. Това се отнася до производството на енергия от възобновяеми източници с цел последваща продажба на пазара, както и за собствено потребление на предприятието.
108. Държавите от ЕАСТ могат да предоставят държавна помощ за възобновяеми енергийни източници, както следва:
109. Вариант 1
- а) Държавите от ЕАСТ могат да предоставят оперативна помощ, за да компенсират разликата между разходите за производство на енергия от възобновяеми източници, включително и амортизацията на допълнителните инвестиции за опазване на околната среда, и пазарната цена на въпросния вид енергия. Оперативната помощ може да се предоставя, докато съоръженията бъдат напълно амортизирани според обичайните счетоводни правила. Помощ за допълнително произведена енергия от съоръженията не се предоставя. Помощта обаче може да включва и нормалната възвръщаемост на капитала.
 - б) Когато помощта се предоставя в съответствие с буква а), всяка инвестиционна помощ, предоставена на въпросното предприятие във връзка с новите съоръжения, трябва да се приспадне от производствените разходи, когато се определя размерът на оперативната помощ. Когато изпращат уведомления на Органа за схемите за държавна помощ, държавите от ЕАСТ трябва да посочат точно механизмите за подпомагане, и по-специално методите за изчисляване на размера на помощта.
 - в) За разлика от повечето възобновяеми източници на енергия, енергията от биомаса изисква относително ниски инвестиционни разходи, но по-високи оперативни разходи. Ето защо Органът може да допусне оперативна помощ за производство на възобновяема енергия от биомаса, която надвишава размера на инвестициите, в случаите, когато държавите от ЕАСТ могат да покажат, че общите разходи на предприятията след амортизацията на съоръженията продължават да бъдат по-високи от пазарната цена на енергията.
110. Вариант 2
- а) Държавите от ЕАСТ могат също да оказват подкрепа за възобновяеми енергийни източници, като използват пазарни механизми, като зелени сертификати или търгове. Тези пазарни механизми позволяват на всички производители на енергия от възобновяеми източници да се възползват косвено от гарантираното търсене на произведената от тях енергия на цена, по-висока от пазарната цена на конвенционалната енергия. Цената на тези зелени сертификати не е определена предварително, а зависи от предлагането и търсенето.
 - б) Когато пазарните механизми представляват държавна помощ, те могат да бъдат разрешени от Органа, ако държавите от ЕАСТ могат да покажат, че подпомагането е от съществено значение за жизнеспособността на въпросните възобновяеми енергийни източници, че сумарно не води до свръхкомпенсиране и не пречи на производителите на енергия от възобновяеми източници да бъдат по-конкурентоспособни. Надзорният орган на ЕАСТ ще разрешава такива системи за помощ за период от десет години.
111. Вариант 3
- Освен това държавите от ЕАСТ могат да предоставят оперативна помощ в съответствие с разпоредбите, изложени в точка 100.

3.1.7. Помощ за комбинирано производство на енергия

112. Инвестиционна и оперативна помощ за околната среда за комбинирано производство на енергия ще се смята за съвместима с функционирането на Споразумението за ЕИП по смисъла на член 61, параграф 3, буква в) от Споразумението за ЕИП, при условие че инсталацията за комбинирано производство на енергия отговаря на определеното за високоефективно комбинирано производство на енергия, изложено в точка 70, параграф 11, и при условие че за инвестиционната помощ:
- а) нова инсталация за комбинирано производство на енергия като цяло ще осъществява спестяване на първична енергия в сравнение с отделното производство, както е определено в Директива 2004/8/ЕО⁽⁵⁰⁾ и Решение 2007/74/ЕО;
 - б) подобряване на съществуваща инсталация за комбинирано производство на енергия или трансформиране на съществуваща инсталация за производство на енергия в инсталация за комбинирано производство на енергия ще доведе до спестяване на първична енергия в сравнение с първоначалното положение.
113. По отношение на оперативната помощ съществуваща инсталация за комбинирано производство на енергия трябва да отговаря както на определеното за високоефективно комбинирано производство на енергия, изложено в точка 70, параграф 11, така и на изискването да осъществява цялостно спестяване на първична енергия в сравнение с отделното производство, както е определено в Директива 2004/8/ЕО⁽⁵¹⁾ и Решение 2007/74/ЕО.

3.1.7.1. Инвестиционна помощ

Интензитет на помощта

114. Интензитетът на помощта не трябва да надвишава 60 % от допустимите инвестиционни разходи.
115. Когато инвестиционната помощ за комбинирано производство на енергия се предоставя на МСП, интензитетът на помощта може да бъде увеличен с 10 процентни пункта за средни предприятия и с 20 процентни пункта за малки предприятия, както е посочено в таблицата.

⁽⁵⁰⁾ Директивата е включена в точка 24 от приложение IV към Споразумението за ЕИП.

⁽⁵¹⁾ Вж. бележка под линия 51.

	Интензитет на помощта за високоефективно комбинирано производство на енергия
Малки предприятия	80 %
Средни предприятия	70 %
Големи предприятия	60 %

116. Когато инвестиционната помощ се предоставя в резултат от наистина конкурентна тръжна процедура въз основа на ясни, прозрачни и недискриминационни критерии, които ефективно гарантират, че помощта е сведена до минимално необходимото за постигане на максимално енергоспестяване, интензитетът на помощта може да достигне 100 % от допустимите инвестиционни разходи, определени в точки 117 и 118. Такава тръжна процедура трябва да бъде недискриминационна и да позволява участието на достатъчен брой предприятия. Освен това бюджетът, свързан с тръжната процедура, трябва да бъде правнообвързващо ограничение, в смисъл че не всички участници могат да получат помощ. Накрая, помощта трябва да бъде предоставена само въз основа на първоначалната оферта, представена от участника в търга, което изключва всякакви последващи преговори.

Допустими разходи

117. Допустимите разходи трябва да бъдат ограничени до допълнителните инвестиционни разходи, необходими за осъществяването на високоефективна инсталация за комбинирано производство на енергия, в сравнение с референтната инвестиция.
118. Допустимите разходи трябва да се изчисляват нетно от всички оперативни печалби и оперативни разходи, свързани с допълнителната инвестиция и възникващи през първите пет години от живота на инвестицията, както е посочено в точки 81—83.

3.1.7.2. Оперативна помощ

119. Оперативна помощ за високоефективно комбинирано производство на енергия може да се предоставя в съответствие с правилата за оперативна помощ за енергия от възобновяеми източници, изложени в раздел 0:

- на предприятия за обществено електро- и топлоразпределение, при които разходите за производство на електрическа и топлинна енергия надхвърлят пазарната ѝ цена. Решението дали такава помощ е необходима трябва да отчети разходите и приходите от производството и продажбата на електрическа и топлинна енергия;
- при промишлена употреба на комбинираното производство на електрическа и топлинна енергия, когато може да се покаже, че производствените разходи за единица енергия при използването на тази технология надвишават пазарната цена на единица конвенционална енергия. Производствените разходи може да включват нормалната възвръщаемост на капитала за съоръженията, но всички печалби на предприятието от производството на топлинна енергия трябва да бъдат приспаднати от производствените разходи.

3.1.8. Помощ за енергийно-ефективно централно отопление

120. Инвестиционна помощ за околната среда за енергийноэффективни инсталации за централно отопление ⁽⁵²⁾ ще се смята за съвместима с функционирането на Споразумението за ЕИП по смисъла на член 61, параграф 3, буква в) от Споразумението за ЕИП, при условие че тя води до спестяване на първична енергия и че инсталацията за централно отопление бенефициер отговаря на определението за енергийноэффективно централно отопление, изложена в точка 70, параграф 13, и че:

- комбинираната дейност на производство на топлинна енергия (и на електрическа енергия в случая с комбинирано производство) и разпределение на топлинна енергия води до спестяване на първична енергия; или
- инвестицията е предназначена за използване и разпределение на остатъчна топлинна енергия за целите на централното отопление.

Интензитет на помощта

121. Интензитетът на помощта за централно отопление не трябва да надвишава 50 % от допустимите инвестиционни разходи. Ако помощта се предоставя само за производствената част на инсталация за централно отопление, тогава енергийноэффективните инсталации за централно отопление, които използват възобновяеми енергийни източници или комбинирано производство на енергия, ще бъдат обхванати от правилата, изложени съответно в раздели 3.1.6 и 0.
122. Когато инвестиционната помощ за енергийноэффективно централно отопление се предоставя на МСП, интензитетът на помощта може да бъде увеличен с 10 процентни пункта за средни предприятия и с 20 процентни пункта за малки предприятия, както е посочено в таблицата.

	Интензитет на помощта за енергийноэффективно централно отопление при използване на традиционни източници на енергия
Малки предприятия	70 %

⁽⁵²⁾ С изключение на инфраструктурата на централното отопление, чието финансиране не попада в обхвата на настоящите насоки и която ще бъде оценявана съгласно член 61, параграф 3, буква в).

	Интензитет на помощта за енергийноэффективно централно отопление при използване на традиционни източници на енергия
Средни предприятия	60 %
Големи предприятия	50 %

123. Когато инвестиционната помощ се предоставя в резултат от наистина конкурентна тръжна процедура въз основа на ясни, прозрачни и недискриминационни критерии, които ефективно гарантират, че помощта е сведена до минимално необходимото за постигане на максимално енергоспестяване, интензитетът на помощта може да достигне 100 % от допустимите инвестиционни разходи, определени в точки 124 и 125. Такава тръжна процедура трябва да бъде недискриминационна и да позволява участието на достатъчен брой предприятия. Освен това бюджетът, свързан с тръжната процедура, трябва да бъде правнообвързващо ограничение, в смисъл че не всички участници могат да получат помощ. Накрая, помощта трябва да бъде предоставена само въз основа на първоначалната оферта, представена от участника в търга, което изключва всякакви последващи преговори.

Допустими разходи

124. Допустимите разходи трябва да бъдат ограничени до допълнителните инвестиционни разходи, необходими за осъществяването на енергийноэффективно централно отопление, в сравнение с референтната инвестиция.
125. Допустимите разходи трябва да се изчисляват нетно от всички оперативни печалби и оперативни разходи, свързани с допълнителната инвестиция и възникващи през първите пет години от живота на инвестицията, както е посочено в точки 81—83.

3.1.9. Помощ за управление на отпадъците

126. Инвестиционна помощ за околната среда за управление на отпадъците на други предприятия, включително и за дейности по повторно използване, преработка и възстановяване, ще се смята за съвместима с функционирането на Споразумението за ЕИП по смисъла на член 61, параграф 3, буква в) от Споразумението за ЕИП, при условие че това управление съответства на йерархическата класификация на принципите за управление на отпадъците⁽⁵³⁾ и отговаря на условията, изложени в точка 127.

127. Инвестиционна помощ за управление на отпадъците се предоставя, само ако всички условия по-долу са изпълнени:

- целта на инвестиционната помощ е да се намали замърсяването, причинявано от други предприятия („замърсители“), и не се разпростира върху замърсяването, причинявано от бенефициера на помощта;
- помощта не освобождава косвено замърсителите от тежестта, която трябва да поемат по силата на законодателството на Общността, или от тежестта, която се смята за нормален фирмен разход за замърсителите;
- инвестицията надвишава „най-съвременните технологии“⁽⁵⁴⁾ или използва традиционни технологии по новаторски начин;
- в противен случай обработваните материали биха били изхвърлени или обработени по начин, който не е толкова природосъобразен;
- инвестицията не увеличава само търсенето на материали за преработка, без да увеличава и събирането им.

Интензитет на помощта

128. Интензитетът на помощта не трябва да надвишава 50 % от допустимите инвестиционни разходи.
129. Когато инвестиционната помощ за управление на отпадъците се предоставя на МСП, интензитетът на помощта може да бъде увеличен с 10 процентни пункта за средни предприятия и с 20 процентни пункта за малки предприятия, както е посочено в таблицата.

	Интензитет на помощта за управление на отпадъците
Малки предприятия	70 %
Средни предприятия	60 %
Големи предприятия	50 %

⁽⁵³⁾ Класификация, представена в Съобщението на Комисията относно преразглеждането на стратегията на Общността за управление на отпадъците (COM(96) 399 окончателен, 30.7.1996 г.). В това съобщение Комисията подчертава, че управлението на отпадъците е приоритетна цел на Общността, за да се намалят рисковете за околната среда. Понятието за обработване на отпадъците трябва да се разглежда от три страни: повторно използване, преработка и възстановяване. Отпадъците, чието производство е неизбежно, трябва да бъдат обработвани и унищожавани чрез безопасни технологии. В съобщението си относно Тематична стратегия за превенция и преработване на отпадъците (COM(2005) 666) Комисията отново потвърждава ангажираността си с тези принципи и представя конкретни мерки за насърчване на превенцията, като екологично проектиране на процесите и продуктите или стимули за МСП да предприемат мерки за предотвратяване на отпадъците и за преработването им.

⁽⁵⁴⁾ „Най-съвременни технологии“ означава процес, при който използването на отпадъчен продукт за производството на краен продукт е икономически доходносна обичайна практика. Където е уместно, понятието „най-съвременни технологии“ трябва да се тълкува от гледна точка на технологичното развитие и на общия пазар в ЕИП.

Допустими разходи

130. Допустимите разходи трябва да бъдат ограничени до допълнителните инвестиционни разходи, необходими за осъществяване на инвестиция, която води до управление на отпадъците, и поети от бенефициера, в сравнение с референтната инвестиция, т.е. традиционно производство, което не включва управление на отпадъците със същия капацитет. Разходите за такава референтна инвестиция трябва да бъдат приспаднати от допустимите разходи.
131. Допустимите разходи трябва да се изчисляват нетно от всички оперативни печалби и оперативни разходи, свързани с допълнителната инвестиция за управление на отпадъците и възникващи през първите пет години от живота на инвестицията⁽⁵⁵⁾, както е посочено в точки 81—83.

3.1.10. Помощ за възстановяване на замърсени зони

132. Инвестиционна помощ за предприятия, отстраняващи вреди, нанесени върху околната среда, чрез възстановяване на замърсени зони, ще се смята за съвместима с функционирането на Споразумението за ЕИП по смисъла на член 61, параграф 3, буква в) от Споразумението за ЕИП⁽⁵⁶⁾, при условие че тя води до подобряване на опазването на околната среда. Въпросното увреждане на околната среда включва увреждане на качеството на почвата или на повърхностните и на подпочвените води.

Когато замърсителят е ясно установен, той трябва да финансира възстановяването в съответствие с принципа „замърсителят плаща“ и държавна помощ не се предоставя. В този контекст „замърсител“ означава лицето, което носи отговорност по силата на закона, приложим във всяка държава от ЕАСТ, без да се накръпява приемането на правила на Общността в тази област.

Когато замърсителят не е установен или не може да бъде накаран да поеме разходите, лицето, отговорно за работата, може да получи помощ.

Интензитет на помощта

133. Помощта за възстановяване на замърсени зони може да достигне 100 % от допустимите разходи.

Общият размер на помощта не може при никакви обстоятелства да надвиши действителните разходи, направени от предприятието.

Допустими разходи

134. Допустимите разходи са равни на разходите за възстановителни работи минус увеличението на стойността на земята. Всички разходи, направени от дадено предприятие за възстановяване на неговата зона, независимо дали тези разходи могат или не да бъдат представени като дълготрайни активи в счетоводния баланс, се смятат за допустима инвестиция, в случай че замърсените зони бъдат възстановени.

3.1.11. Помощ за преместване на предприятия

135. Инвестиционна помощ за преместване на предприятия на нови площадки, продиктувано от причини, свързани с опазването на околната среда, ще се смята за съвместима с функционирането на Споразумението за ЕИП по смисъла на член 61, параграф 3, буква в) от Споразумението за ЕИП, при условие че са изпълнени следните условия:

а) промяната на местоположението трябва да бъде продиктувана от съображения за опазване на околната среда или превенция и трябва да е разпоредена с административно или съдебно решение на компетентен публичен орган или да е договорена между предприятието и компетентния публичен орган;

б) предприятието трябва да отговаря на най-строгите екологични стандарти, прилагани в новия район на местоположение.

136. Бенефициерът може да бъде:

а) предприятие, установено в градска зона или в специална защитена зона, отговаряща на определението в Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 г. за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна⁽⁵⁷⁾, което законно (т.е. спазва всички законови изисквания, включително и всички екологични стандарти, приложими за него) извършва дейност, причиняваща голямо замърсяване, и трябва, поради местоположението си, да бъде преместено в по-подходяща зона; или

б) предприятие или инсталация, попадащи в приложното поле на Директива Seveso II⁽⁵⁸⁾.

Интензитет на помощта

137. Интензитетът на помощта не трябва да надвишава 50 % от допустимите инвестиционни разходи. Интензитетът на помощта може да бъде увеличен с 10 процентни пункта за средни предприятия и с 20 процентни пункта за малки предприятия, както е посочено в таблицата.

⁽⁵⁵⁾ Ако инвестицията е само за опазване на околната среда, без никакви други икономически ползи, при определяне на допустимите разходи не се прави никакво приспадане.

⁽⁵⁶⁾ Възстановителни работи, осъществявани от публични органи на тяхна собствена земя, не са предмет като такива на член 87 от Договора. Могат обаче да възникнат проблеми, свързани с държавната помощ, ако земята бъде продадена след възстановяването ѝ на цена, която е по-ниска от пазарната ѝ стойност. В това отношение Насоките за държавна помощ относно елементите на държавна помощ при продажба на земя и сгради от публични органи (ОВ L 137, 8.6.2000 г., притурка за ЕИП № 26) все още са приложими.

⁽⁵⁷⁾ ОВ L 206, 22.7.1992 г., стр. 7.

⁽⁵⁸⁾ Директивата е включена в точка 23, буква а) от приложение X към Споразумението за ЕИП.

	Интензитет на помощта за преместване
Малки предприятия	70 %
Средни предприятия	60 %
Големи предприятия	50 %

Допустими разходи

138. При определяне на допустимите разходи в случай на помощ за преместване Надзорният орган на ЕАСТ ще взема предвид по-специално:

a) следните печалби:

- i) печалбата от продажбата или отдаването под наем на съоръженията или на напуснатата земя;
- ii) обезщетението, изплатено в случай на отчуждаване;
- iii) всички други печалби, свързани с преместването на съоръженията, по-специално печалбите в резултат на подобренията, по повод на преместването, в използваната технология и счетоводните печалби, свързани с по-доброто използване на съоръженията;
- iv) инвестициите, свързани с повишение на капацитета;

b) следните разходи:

- i) разходите, свързани с покупката на земя или строителството на нови съоръжения със същия капацитет като напуснатите;
- ii) всякакви наказателни клаузи, наложени на предприятието поради прекратяване на договора за наем на земята или на сградите, ако административното или съдебното решение, разпоредящо промяната на местоположението, води до предсрочно прекратяване на договора.

3.1.12. Помощ в рамките на схеми за търгуеми разрешения

139. Схемите за търгуеми разрешения могат да включват държавни помощи по различни начини, например когато държавите от ЕАСТ предоставят разрешения и квоти на по-ниска от пазарната им стойност и отговорност за това носят държавите от ЕАСТ.

140. Държавната помощ в рамките на схеми за търгуеми разрешения може да бъде обявена за съвместима с функционирането на Споразумението за ЕИП по смисъла на член 61, параграф 3, буква в) от Споразумението за ЕИП, ако са изпълнени условията по букви а)—г) от настоящата точка и точка 141. Чрез дерогация точка 141 не се прилага по време на периода на търгуване, приключващ на 31 декември 2012 г., за търгуеми разрешения в съответствие с Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 октомври 2003 г. за установяване на схема за търговия с квоти за емисии на парникови газове в рамките на Общността и за изменение на Директива 96/61/ЕО на Съвета⁽⁵⁹⁾ („Европейска схема за търговия с емисии“):

- a) схемата за търгуеми разрешения трябва да бъде изградена по начин, който позволява постигането на целите по опазване на околната среда, надвишаващи целите, които следва да бъдат постигнати въз основа на стандартите на Общността, задължителни за въпросните предприятия;
- b) разпределението на квотите трябва да става по прозрачен начин, въз основа на обективни критерии и източници на данни с възможно най-високо качество, като общото количество от търгуеми разрешения и квоти, предоставени на всяко предприятие на цена, по-ниска от пазарната им стойност, не трябва да надвишава предвидените потребности, преценени при положение без схема за търгуеми разрешения;
- в) методологията за разпределение на квотите не трябва да облагодетелства някои предприятия или сектори, освен ако това е оправдано от логиката за опазване на околната среда на самата схема или когато такива правила са необходими за постигане на съгласуваност с други политики, свързани с опазване на околната среда;
- г) по-специално новонавлизащите предприятия на пазара по принцип не трябва да получават разрешения или квоти при по-благоприятни условия от съществуващите предприятия, действащи на същите пазари. Предоставянето на повече квоти на съществуващите инсталации в сравнение с новонавлизащите на пазара не трябва да води до издигането на неоправдани бариери пред навлизане на нови предприятия на пазара.

⁽⁵⁹⁾ ОВ L 275, 25.10.2003 г., стр. 32. Директивата е включена в точка 21, буква а), алинея 1 от приложение XX към Споразумението за ЕИП.

141. Органът ще оценява необходимостта и пропорционалността на държавната помощ в рамките на схеми за търгуеми разрешения според следните критерии:
- изборът на бенефициери трябва да се основава на обективни и прозрачни критерии и помощта трябва да се предоставя по принцип по еднакъв начин за всички конкуренти в един и същ сектор/съответен пазар, ако те са в сходно фактическо положение;
 - състезателното наддаване трябва да води до съществено увеличение на производствените разходи за всеки сектор или категория отделни бенефициери;
 - същественото увеличение на производствените разходи не може да се прехвърля върху потребителите, без да доведе до значително намаляване на продажбите. Този анализ може да се направи въз основа на предварителна преценка на *inter alia* еластичността на цените на продуктите във въпросния сектор. Тази предварителна преценка ще се прави за съответния географски пазар. За да се прецени доколко нарастването на разходите поради схемата с търгуеми разрешения не може да бъде прехвърлено върху потребителите, може да се използва предварителната преценка на пропуснатите продажби, както и тяхното въздействие върху печалбата на компанията;
 - отделните предприятия в сектора не могат да намалят нивата на емисии, за да направят цената на сертификатите приемлива. Невъзможността да се намали консумацията може да бъде показана чрез позоваване на нива на емисии, произтичащи от най-добрите технологии в ЕИП, и използването им като еталон. Всяко предприятие, което постигне нивото на най-добрата технология, може да се възползва в най-добрия случай от квота, съответстваща на увеличението в производствените разходи поради схемата за търгуеми разрешения при използването на най-добрата технология, и което не може да бъде прехвърлено върху потребителите. Всяко предприятие, при което опазването на околната среда е на по-ниско ниво, може да ползва по-малка квота, съответстваща на неговите показатели за околната среда.
- 3.2. *Стимулиращ ефект и необходимост от помощ*
142. Държавната помощ трябва да има стимулиращ ефект. Държавната помощ за опазване на околната среда трябва да доведе до промяна в поведението на получателя, така че нивото на опазване на околната среда да се повиши.
143. Органът смята, че помощта не представлява стимул за бенефициера във всички случаи, в които проектът вече е започнал, преди бенефициерът да кандидатства за помощ пред националните власти.
144. Ако подпомаганият проект не е започнал преди подаването на заявление за предоставяне на помощ, се смята, че изискването за стимулиращ ефект е спазено автоматично за всички категории помощ, предоставяна на МСП, освен в случаите, когато помощта трябва да се оценява в съответствие с подробната оценка по глава 5.
145. За всички други подпомагани проекти Надзорният орган на ЕАСТ ще изисква стимулиращият ефект да бъде демонстриран от държавата от ЕАСТ, която изпраща уведомлението.
146. За да демонстрира стимулиращия ефект, държавата от ЕАСТ трябва да докаже, че без помощта, т.е. при обратната фактическа ситуация алтернативата, която е по-благоприятна за опазване на околната среда, не би била избрана. За тази цел въпросната държава от ЕАСТ трябва да предостави информация, показваща:
- че обратната фактическа ситуация е правдоподобна;
 - че допустимите разходи са били изчислени в съответствие с методологията, изложена в точки 81, 82 и 83; и
 - че инвестицията не би била достатъчно доходносна без помощта, предвид ползите, свързани с инвестицията без помощ, включително стойността на търгуемите разрешения, с които въпросното предприятие може да се сдобие вследствие на природосъобразната инвестиция.
- 3.3. *Съвместимост на помощта по член 61, параграф 3, буква б) от Споразумението за ЕИП*
147. Помощ за насърчаване на изпълнението на важни проекти от общ европейски интерес, които са приоритет за околната среда, може да се смята за съвместима с функционирането на Споразумението за ЕИП според член 61, параграф 3, буква б) от Споразумението за ЕИП, ако са изпълнени следните условия:
- предложението за помощ се отнася до проект, който е конкретно и ясно определен по отношение на условията за изпълнение, включително участници, цели и последици, както и средства за постигане на целите му. Органът може да разглежда група проекти като съставляващи заедно един общ проект;
 - проектът трябва да бъде от общ европейски интерес: той трябва да допринася по конкретен, образцов и видим начин за интереса на ЕИП в областта на опазване на околната среда, като например да бъде от голямо значение за стратегия за опазване на околната среда на ЕИП или на Европейския съюз. Ползата, постигната чрез целта на проекта, не трябва да се ограничават до държавата от ЕАСТ или държавите от ЕАСТ, които го изпълняват, а трябва да се разпростира върху ЕИП като цяло. Проектът трябва да представлява съществен принос към целите на ЕИП или на Общността. Фактът, че проектът се осъществява от предприятия в различни държави от ЕИП, не е достатъчен;
 - помощта е необходима и представлява стимул за изпълнението на проекта, който трябва да съдържа високо ниво на риск;
 - проектът е от голямо значение, що се отнася до неговия обем: той трябва да бъде значителен по размер и да доведе до значителни резултати за околната среда.

148. За да може Органът правилно да оценява такива проекти, общият европейски интерес трябва да бъде демонстриран практически: например трябва да се покаже, че проектът позволява постигане на значителен напредък за постигане на конкретни цели по опазване на околната среда на ЕИП или на Общността.
149. Органът ще разглежда по-благогласно проектите, за които е получено уведомление, ако те включват значителен собствен принос на бенефициера към проекта. Той също ще разглежда по-благогласно проектите, за които е получено уведомление, в които участват предприятия от няколко държави от ЕАСТ.
150. Когато помощта се смята за съвместима с функционирането на Споразумението за ЕИП в съответствие с член 61, параграф 3, буква б) от Споразумението за ЕИП, Органът може да разреши помощ в по-големи размери от указаните в настоящите насоки прагове.
- 4. Помощ под формата на данъчни облекчения или освобождаване от данък околна среда**
151. Помощ под формата на данъчни облекчения или освобождаване от данъци околна среда ще се смята за съвместима с функционирането на Споразумението за ЕИП по смисъла на член 61, параграф 3, буква в) от Споразумението за ЕИП, при условие че тя допринася поне косвено за подобряване на нивото на опазване на околната среда и че тези данъчни облекчения и освобождаване от данъци не пречат на преследваната обща цел.
152. За да бъдат одобрени по член 61 от Споразумението за ЕИП, облекченията или освобождаването от данъци, съответстващи на данъци, които са хармонизирани в рамките на Общността, и по-специално тези, които са хармонизирани с Директива 2003/96/ЕО, трябва да бъдат съвместими със съответното законодателство на Общността и да отговарят на посочените в него условия и ограничения ⁽⁶⁰⁾.
153. Помощ под формата на данъчни облекчения или освобождаване от данъци, съответстващи на данъци околна среда, хармонизирани в рамките на Общността, се смята за съвместима с функционирането на Споразумението за ЕИП по смисъла на член 61, параграф 3, буква в) от Споразумението за ЕИП за период от 10 години, при условие че бенефициерите плащат поне нивото, отговарящо на минималното ниво на данъците в Общността, определено в съответната приложима директива ⁽⁶¹⁾.
154. Помощ под формата на облекчения или освобождаване от данък околна среда, различни от тези, споменати в точка 153 ⁽⁶²⁾, се смята за съвместима с функционирането на Споразумението за ЕИП по смисъла на член 61, параграф 3, буква в) от Споразумението за ЕИП за период от 10 години, ако са изпълнени условията, изложени в точки 155—159.
155. Когато анализира данъчни схеми, които съдържат елементи на държавна помощ под формата на облекчения или освобождаване от тези данъци, Органът ще анализира по-специално необходимостта и пропорционалността на помощта и нейното въздействие на равнището на съответните икономически сектори.
156. За тази цел Органът ще разчита на информацията, предоставяна от държавите от ЕАСТ. Информацията трябва да включва, от една страна, съответните сектори или категории от бенефициери, обхванати от облекченията/освобождаването, и, от друга страна, положението на главните бенефициери във всеки от съответните сектори и това как данъчното облагане може да допринесе за опазването на околната среда. Освободените сектори трябва да бъдат точно описани и трябва да се представи списък на най-големите бенефициери във всеки сектор (конкретно по отношение на обем на оборота, пазарни дялове и размер на данъчната основа). За всеки сектор трябва да бъде представена информация за най-добрите техники в ЕИП по отношение на намаляването на вредата за околната среда, което се цели с данъка.
157. В допълнение помощта под формата на облекчения или освобождаване от данъци околна среда трябва да бъде необходима и пропорционална.
158. Органът ще смята помощта за необходима, ако са изпълнени следните кумулативни условия:
- изборът на бенефициери трябва да се основава на обективни и прозрачни критерии и помощта трябва да се предоставя по принцип по еднакъв начин за всички конкуренти в един и същ сектор/съответен пазар ⁽⁶³⁾, ако те са в сходно фактическо положение;
 - данъкът околна среда, ако няма облекчения, трябва да води до съществено увеличение на производствените разходи за всеки сектор или категория отделни бенефициери ⁽⁶⁴⁾;

⁽⁶⁰⁾ Условието облекченията/освобождаването от данъци да бъдат съвместими със законодателството на Общността се прилага само за целите на извършване на оценката на съвместимостта на мярката с настоящите насоки. В това отношение вж. също точка 10 по-горе.

⁽⁶¹⁾ Вж. точка 70, параграф 15.

⁽⁶²⁾ Напр. облекченията или освобождаване от данъци, които не са обхванати от законодателството на Общността или които са под минималното данъчно ниво на Общността.

⁽⁶³⁾ Както е определен в бележката на Органа относно определеното на съответен пазар за целите на правото за защита на конкуренцията в рамките на ЕИП, ОВ L 200, 16.7.1998 г., стр. 48 и притурка за ЕИП към ОВ № 28, 16.7.1998 г., стр. 3.

⁽⁶⁴⁾ По отношение на енергийните продукти и електричеството „енергоемка стопанска дейност“, като е определена в член 17, параграф 1, буква а) от Директива 2003/96/ЕО, ще се смята за отговаряща на този критерий, докато разпоредбата е в сила.

в) същественото увеличение на производствените разходи не може да се прехвърля върху потребителите, без да доведе до значително намаляване на продажбите. В това отношение държавите от ЕАСТ може да направят предварителна преценка на *inter alia* еластичността на цените на продуктите във въпросния сектор на съответния географски пазар⁽⁶⁵⁾, както и предварителна преценка на пропуснатите продажби и/или намалените печалби на предприятията във въпросния сектор/категория.

159. Органът ще смята помощта за пропорционална, ако е изпълнено поне едно от следните условия:

- a) схемата определя критерии, които гарантират, че всеки отделен бенефициер плаща част от националното данъчно ниво, която е общо взето равностойна на нивото на опазване на околната среда от страна на всеки отделен бенефициер, сравнено с нивото на най-добрите технологии в ЕИП. Съгласно схемата за помощ всяко предприятие, което постигне нивото на най-добрата технология, може да се възползва в най-добрия случай от квота, съответстваща на увеличението в производствените разходи поради данъка при използването на най-добрата технология, и което не може да бъде прехвърлено върху потребителите. Всяко предприятие, при което опазването на околната среда е на по-ниско ниво, може да ползва по-малка квота, съответстваща на неговите показатели за околната среда;
- b) бенефициерите на помощта плащат най-малко 20 % от националния данък, освен ако не може да бъде обоснована по-ниска ставка с оглед на ограничено нарушаване на конкуренцията;
- в) облекченията или освобождаването от данъци зависят от сключването на споразумения между държавата от ЕАСТ и предприятията получатели или сдруженията на предприятия, чрез които предприятията или сдруженията на предприятия се ангажират да постигнат целите по опазване на околната среда, които имат същите последици, както ако се прилагаха (буква а) или буква б), или минималното данъчно ниво на Общността. Тези споразумения или ангажименти могат да се отнасят, наред с всичко останало, и до намаляване на потреблението на енергия, намаляване на емисиите или всички други мерки за опазване на околната среда и трябва да отговарят на следните условия:
 - i) съдържанието на споразумението трябва да бъде договорено от всяка държава от ЕАСТ и трябва да конкретизира по-специално целите и да определи графика за постигането им;
 - ii) държавите от ЕАСТ трябва да осигурят независим⁽⁶⁶⁾ и навременен мониторинг на ангажиментите, поети с тези споразумения;
 - iii) тези споразумения трябва да се преразглеждат периодично в светлината на технологичното и друго развитие и да предвиждат наказателни клаузи, приложими, ако ангажиментите не се спазват.

5. Съвместимост на помощта, подлежаща на подробна оценка

5.1. Мерки, подлежащи на подробна оценка

160. За да може Органът да направи по-подробна оценка на предоставените по разрешени схеми помощи, възлизащи на значителни суми, и да вземе решение дали тези помощи са съвместими с функционирането на Споразумението за ЕИП, държавите от ЕАСТ трябва предварително да изпратят уведомление за всеки отделен случай на инвестиционна или оперативна помощ, предоставена по разрешена схема или самостоятелно, когато тази помощ отговаря на следните условия⁽⁶⁷⁾:

- a) за мерки, обхванати от РГО: на Органа трябва да бъдат изпратени уведомления за всички случаи по силата на *задължението да се изпраща индивидуално уведомление за помощите*, както се изисква от РГО;
- b) за индивидуални мерки, обхванати от настоящите насоки⁽⁶⁸⁾: за всички от следните случаи:
 - i) инвестиционна помощ: когато размерът на помощта надхвърля 7,5 млн. евро за едно предприятие (дори ако е част от разрешена схема);
 - ii) оперативна помощ за енергоспестяване: когато размерът на помощта надвишава 5 млн. евро за едно предприятие за пет години;
 - iii) оперативна помощ за производство на възобновяема електрическа енергия и/или комбинирано производство на възобновяема топлинна енергия: когато помощта се предоставя за инсталации за възобновяема електрическа енергия в обекти, където произтичащият производствен капацитет за възобновяема електрическа енергия надвишава 125 MW;
 - iv) оперативна помощ за производство на биогориво: когато помощта се предоставя за инсталация за производство на биогориво в обекти, където произтичащият производствен резултат надвишава 150 000 t годишно;
 - v) оперативна помощ за комбинирано производство на енергия: когато помощта се предоставя за инсталация за комбинирано производство на енергия, където произтичащият капацитет за комбинирано производство на електрическа енергия надвишава 200 MW. Помощта за производство на топлинна енергия от комбинирано производство на енергия ще се оценява в контекста на уведомлението, въз основа на капацитета за електрическа енергия.

⁽⁶⁵⁾ Както е определен в бележката на Органа относно определеното на съответен пазар за целите на правото за защита на конкуренцията в рамките на ЕИП, ОВ L 200, 16.7.1998 г., стр. 48 и притурка за ЕИП към ОВ № 28, 16.7.1998 г., стр. 3.

⁽⁶⁶⁾ За тези цели е без значение дали мониторингът се осъществява от частен или публичен орган.

⁽⁶⁷⁾ Това се прилага също така независимо от това, дали отделният бенефициер се ползва едновременно от данъчно облекчение или освобождаване, оценявани по глава 4.

⁽⁶⁸⁾ Данъчни облекчения и освобождаване от данък околна среда, които попадат под действието на глава 4 от настоящите насоки, няма да бъдат предмет на подробна оценка. Но помощта, предоставяна в съответствие с глава 3 под формата на фискално подпомагане, ще бъде предмет на подробна оценка при превишаване на посочените в тази точка прагове.

161. Държавите от ЕАСТ могат да предоставят оперативна помощ на нови съоръжения, произвеждащи възобновяема енергия, въз основа на изчисляване на избегнатите външни разходи. Когато се използва този метод за определяне на размера на помощта, за мярката трябва да бъде изпратено уведомление и тя подлежи на подробна оценка независимо от праговете, споменати в точка 160, буква б), подточка iii). Избегнатите външни разходи представляват паричното измерение на допълнителните социално-екологични вреди, които обществото би понесло, ако същото количество енергия се произведе от съоръжения, работещи с конвенционални форми на енергия. Те се изчисляват въз основа на разликата между, от една страна, външните разходи, породени и неплатени от производителите на възобновяема енергия, и, от друга страна, външните разходи, породени и неплатени от производителите на невъзобновяема енергия. За да направи такива изчисления, държавата от ЕАСТ ще трябва да избере международно признат метод на изчисление, който е одобрен от Органа. Тя ще трябва да осигури, наред с всичко останало, обосноваване и количествено съпоставим анализ на разходите заедно с оценка на външните разходи на конкуриращите се производители на енергия, така че да покаже, че помощта наистина компенсира избегнатите външни разходи.
162. При всички случаи размерът на предоставената на производителите помощ, който надхвърля размера на помощта, произтичащ от вариант 1, посочен в точка 109 за оперативна помощ за възобновяеми източници на енергия, трябва да бъде реинвестиран от предприятията във възобновяеми източници на енергия в съответствие с раздел 3.1.6.1.
163. При условие че държавите от ЕАСТ осигурят пълно сътрудничество и предоставят адекватна информация навреме, Органът ще направи всичко възможно да проведе разследването своевременно. Приканват се държавите от ЕАСТ да предоставят всички елементи, които смятат за полезни за извършване на оценка на случая. Държавите от ЕАСТ могат по-специално да разчитат на оценки на предишни схеми или мерки за държавни помощи, оценки на въздействието, извършвани от предоставящия помощта орган, и други проучвания, свързани с опазването на околната среда.
164. Подробната оценка е пропорционална оценка, която зависи от потенциала за нарушаване при дадения случай. Съответно фактът, че се прави подробна оценка не означава непременно, че трябва да бъде започната официална процедура за разследване, макар че за някои мерки това може да е така.
- 5.2. *Критерии за икономическа оценка на отделни случаи*
165. Подробната оценка ще се извършва въз основа на положителните и отрицателните елементи, изложени в раздели 5.2.1 и 0, които ще се използват в допълнение към критериите, изложени в глава 0. Интензитетите на помощта, посочени там, не трябва в никакъв случай да бъдат надвишавани. Освен това подробната оценка ще се извършва въз основа на конкретни положителни и отрицателни елементи, когато те са съотносими към типа или към формата на помощта.
- 5.2.1. *Положителни ефекти от помощта*
166. Фактът, че помощта кара предприятията да предприемат мерки за опазване на околната среда, които иначе не биха предприели, представлява главният положителен елемент, който трябва да се отчита, когато се оценява съвместимостта на помощта.
- 5.2.1.1. *Наличие на пазарен пропуск*
167. Органът по принцип няма да разследва дали има отрицателни външни фактори, свързани с някои типове поведение или употребата на някои стоки, които оказват вредно въздействие върху околната среда. Но Органът ще проверява дали държавната помощ е насочена към този пазарен пропуск, оказвайки значително въздействие върху опазването на околната среда. В този контекст Органът ще обръща внимание по-специално на очаквания принос на мярката за опазването на околната среда (в количествено измерими показатели) и нивото на опазване на околната среда, което е залегнало като цел, в сравнение със съществуващите стандарти на Общността и/или стандарти в другите държави от ЕИП.
168. Органът ще изследва също и съображенията, които могат да оправдаят помощта за адаптиране към национални стандарти, които надхвърлят стандартите на Общността. Органът ще взема предвид по-специално естеството, типа и местоположението на основните конкуренти на бенефициера на помощта, разходите му за прилагане на националните стандарти (или схемите за търгуеми разрешения), ако не му бъде предоставена помощ, и сравнителните разходи на основните конкуренти на бенефициера за прилагане на тези стандарти.
- 5.2.1.2. *Подходящ инструмент*
169. Ще се отчита и това, дали държавната помощ е подходящият инструмент за постигане на целта по опазване на околната среда, предвид факта, че има и други, по-малко нарушаващи конкуренцията инструменти, с които могат да бъдат постигнати същите резултати, и с оглед на факта, че държавната помощ може да наруши ПЗП.
170. В своя анализ на съвместимостта Органът ще отчете по-специално всички оценки на въздействието на предложената мярка, които държавата от ЕАСТ е направила, включително и съображенията за използване на други варианти на политика, различни от държавната помощ, и ще вземе предвид доказателствата, че ПЗП ще бъде спазван.

5.2.1.3. Стимулиращ ефект и необходимост от помощта

171. Държавната помощ трябва винаги да има стимулиращ ефект, когато се предоставя за целите на опазване на околната среда, т.е. тя трябва да води до промяна в поведението на получателя, която да подобри нивото на опазване на околната среда. Помощта не може да се смята за необходима, само защото нивото на опазване на околната среда се повишава. Предимствата на новите инвестиции или производствени методи обикновено не се свеждат само до въздействието им върху околната среда.
172. В допълнение към изчисляването на допълнителните разходи, посочено в глава 3, в своя анализ Органът ще вземе предвид следните елементи:
- а) обратната фактическа ситуация: трябва да се представят доказателства за конкретните действия, които не биха били предприети от предприятието в отсъствието на помощ, например нова инвестиция, по-природосъобразен производствен процес и/или нов продукт, който е по-природосъобразен;
 - б) очакваното въздействие върху околната среда, свързано с промяната в поведението: поне един от следните елементи трябва да е налице:
 - i) повишено ниво на опазване на околната среда: намаляване на конкретен вид замърсяване, което не би се случило без помощта;
 - ii) ускоряване на прилагането на бъдещи стандарти: намаляването на замърсяването започва на по-ранен етап благодарение на помощта;
 - в) производствени предимства: ако има други предимства, свързани с инвестицията, по отношение на нарастване на капацитет, на производителност, на намаляване на разходите и на качество, стимулиращият ефект обикновено е по-нисък. Такъв е случаят, особено ако ползите по време на жизнения цикъл на инвестицията са големи, и дори толкова големи, че допълнителните разходи за опазване на околната среда могат да бъдат компенсирани дори без помощта;
 - г) пазарни условия: на някои пазари, обикновено поради имиджа на продуктите и обозначението на производствените методи на етикета, може да има конкурентен натиск за поддържане на високо ниво на опазване на околната среда. Ако има доказателства, че произтичащото от помощта ниво на опазване на околната среда, надхвърля обичайното поведение на пазара, е по-вероятно помощта да има стимулиращ ефект;
 - д) възможни бъдещи задължителни стандарти: ако се водят преговори на общностно ниво за въвеждане на нови или на по-строги задължителни стандарти, които въпросната мярка цели да изпълнява, стимулиращият ефект на помощта обикновено е по-малък;
 - е) ниво на риска: ако съществува определен риск инвестицията да е по-малко продуктивна, отколкото се очаква, стимулиращият ефект на помощта обикновено е по-голям;
 - ж) ниво на доходност: ако нивото на доходност на целеното действие е отрицателно в рамките на периода на пълната амортизация на инвестицията или за който се предоставя оперативната помощ, и като се вземат предвид всички предимства и рискове, посочени в настоящата точка, помощта обикновено ще има стимулиращ ефект.
173. Когато предприятието се адаптира към национални стандарти, които надхвърлят стандартите на Общността или са приети при отсъствие на стандарти на Общността, Органът ще проверява дали бенефициерът на помощта би бил значително засегнат от гледна точка на нарастване на разходите и не би могъл да поеме разходите, свързани с незабавното прилагане на националните стандарти.

5.2.1.4. Пропорционалност на помощта

174. Държавата от ЕАСТ трябва да представи доказателства, че помощта е необходима, че размерът е сведен до минималният възможен и че процесът на подбор е пропорционален. В своя анализ Органът ще разглежда следните елементи:
- а) точното изчисляване на допустимите разходи: доказателствата, че допустимите разходи наистина са сведени до допълнителните разходи, необходими за постигане на нужното ниво на опазване на околната среда;
 - б) процеса на подбор: процесът на подбор трябва да бъде осъществен по недискриминационен начин, да бъде прозрачен и отворен, без ненужно изключване на предприятия, които могат да се състезават с проекти, които се отнасят до същите цели по опазване на околната среда. Процесът на подбор трябва да доведе до избор на бенефициери, които могат да постигат целите по опазване на околната среда, като използват най-малко помощ или по най-ефективния по отношение на разходите начин;
 - в) помощ, ограничена до минимума: доказателства, че размерът на помощта не надвишава очакваната липса на доходност, включително и на нормалната възвръщаемост по време на периода на пълната амортизация на инвестицията.

5.2.2. Анализ на нарушаването на конкуренцията и на търговията

175. При оценката на отрицателните въздействия на мярката за помощ Органът ще съсредоточи анализа си относно нарушаването на конкуренцията върху предвидимото въздействие на помощта за околната среда върху конкуренцията между предприятията от засегнатите продуктови пазари ⁽⁶⁹⁾.

⁽⁶⁹⁾ Редица пазари могат да бъдат засегнати от помощта, тъй като въздействието ѝ не може да се ограничи само до пазара, който съответства на подпомаганата дейност, а може да се разпростре и към други пазари, които са свързани с този пазар, защото са нагоре по веригата, наолу по веригата или са допълващи, или пък защото бенефициерът вече присъства на тях или може да присъства в близко бъдеще.

176. Ако помощта е пропорционална, т.е. ако при изчисляването на допълнителните инвестиционни или оперативни разходи са отчетени всички предимства за предприятието, отрицателното въздействие на помощта вероятно ще бъде ограничено. Обаче, както беше споменато в раздел 0, дори когато помощта е необходима и пропорционална, за да може конкретното предприятие да подобри опазването на околната среда, помощта може да доведе до промяна в поведението на бенефициера, която нарушава конкуренцията. Предприятието, което търси печалба, обикновено ще повиши нивото на опазване на околната среда над задължителните изисквания, само ако смята, че това ще му донесе, макар и като страничен ефект, някакъв вид предимство.
177. Като изходно положение Органът ще оценява вероятността бенефициерът да успее да увеличи или да запази продажбите си в резултат на помощта. Органът ще разглежда по-специално следните елементи:
- а) намаляване или компенсиране на разходите за единица продукция: ако новото оборудване⁽⁷⁰⁾ води до намалени разходи на единица продукция в сравнение с положението без помощ или ако помощта компенсира част от оперативните разходи, вероятно бенефициерът ще увеличи продажбите си. Колкото по-еластична е цената на продукта, толкова по-голямо е нарушаването на конкуренцията;
 - б) по-природосъобразен производствен процес: ако бенефициерът получи по-природосъобразен производствен процес и ако е обичайно продуктът да се диференцира спрямо потребителите посредством етикетирание или имидж според нивото на опазване на околната среда, вероятно бенефициерът ще успее да увеличи продажбите си. Колкото по-голямо е предпочитанието на потребителите към характеристиките на природосъобразните продукти, толкова по-голямо е нарушаването на конкуренцията;
 - в) нов продукт: ако бенефициерът получи нов продукт или продукт с по-високо качество, вероятно ще може да увеличи продажбите си и ще добие „предимството на първия“. Колкото по-голямо е предпочитанието на потребителите към характеристиките на природосъобразните продукти, толкова по-голямо е нарушаването на конкуренцията.

5.2.2.1. Динамични стимули / изтласкване

178. Държавната помощ за опазване на околната среда може да бъде използвана стратегически за насърчване на иновационни природосъобразни технологии с цел да се даде на националните производители „предимството на първия“. Впоследствие помощта може да наруши динамичните стимули и да породи изтласкване на инвестициите в конкретна технология в другите държави от ЕАСТ, като така доведе до концентрирането на тази технология в една държава от ЕАСТ. Този ефект става толкова по-голям, колкото повече конкуренти намалят усилията си в сравнение с обратната фактическа ситуация, при която няма държавна помощ.
179. В своя анализ Органът ще разглежда следните елементи:
- а) размер на помощта: колкото по-голям е размерът на помощта, толкова по-вероятно е част от нея да може да се използва за нарушаване на конкуренцията. Това важи особено за случаи, в които размерът на помощта е висок в сравнение с обема на общата дейност на бенефициера;
 - б) честота на помощта: ако някое предприятие получава помощ неколккратно, по-вероятно е това да наруши динамичните стимули;
 - в) продължителност на помощта: ако оперативната помощ се предоставя за дълъг период, по-вероятно е това да наруши конкуренцията;
 - г) постепенно намаляване на помощта: ако оперативната помощ намалява с течение на времето, предприятието ще има стимул да подобрява ефикасността си и така нарушаването на динамичните стимули ще намалява с времето;
 - д) готовност да се изпълнят бъдещи стандарти: ако помощта ще позволи на въпросното предприятие да изпълни нови стандарти на Общността, които се очаква да бъдат приети в предвидимо бъдеще, подпомаганата инвестиция ще намали разходите за инвестиция, които иначе предприятието би трябвало да направи;
 - е) ниво на регулаторните стандарти по отношение на целите по опазване на околната среда: колкото по-ниско е нивото на задължителните изисквания, толкова по-голям риск има помощта за нахвърляне на задължителните изисквания да не е нужна и да изтласка навън инвестициите или да бъде използвана по начин, който нарушава динамичните стимули;
 - ж) риск от кръстосано субсидиране: когато предприятието произвежда широка номенклатура от продукти или произвежда един и същ продукт, като използва както традиционен, така и природосъобразен процес, рискът от кръстосано субсидиране е по-висок;
 - з) технологичен неутралитет: когато мярката се съсредоточава само върху една технология, рискът от нарушаване на динамичните стимули е по-висок;

⁽⁷⁰⁾ Изчисляването на допълнителните разходи може да не обхване всички оперативни печалби, тъй като печалбите не се приспадат по време на целия жизнен цикъл на инвестицията. Освен това някои печалби, например свързаните с увеличената производителност и увеличеното производство, без да се променя капацитетът, могат да се окажат трудни за отчитане.

и) конкурентна иновация: когато чуждестранните конкуренти развиват конкурентна технология (конкуренция в иновациите), много вероятно е помощта да наруши динамичните стимули.

5.2.2.2. Поддържане на неефективни предприятия на пазара

180. Държавната помощ за опазване на околната среда може да бъде оправдана като преходен механизъм за преминаване към пълно разпределяне на отрицателните външни фактори, свързани с околната среда. Тя не трябва да бъде използвана, за да се предоставя ненужна подкрепа за предприятия, които не могат да се адаптират към природосъобразните стандарти и технологии поради ниската си ефективност. В своя анализ Органът ще разглежда следните елементи:

- a) типа бенефициери: когато бенефициерът има относително ниско ниво на производителност и е в недобро финансово здраве, най-вероятно е помощта да допринесе за изкуственото му поддържане на пазара;
- б) свръхкапацитет в сектора, към който е насочена помощта: в сектори, в които има свръхкапацитет, има и по-голям риск инвестиционната помощ да поддържа такъв свръхкапацитет и така да поддържа неефективни пазарни структури;
- в) нормалното поведение в сектора, към който е насочена помощта: ако други предприятия в сектора са постигнали същото ниво на опазване на околната среда без държавна помощ, е по-вероятно помощта да служи за поддържане на неефективни пазарни структури. Така колкото по-малки са доказателствата, че бенефициерът спазва ПЗП и колкото по-голям е дялът на външните разходи за околна среда, вътрешно поети от конкурентите на бенефициера, толкова по-значително ще бъде нарушаването на конкуренцията;
- г) относително значение на помощта: колкото по-голямо е намаляването/компенсирането на променливите производствени разходи, толкова по-голямо е нарушаването на конкуренцията;
- д) процес на подбор: ако процесът на подбор се провежда по недискриминационен, прозрачен и открит начин, вероятността помощта да спомогне за изкуственото поддържане на предприятието на пазара е по-малка. Колкото по-широко е (по отношение на покритието на пазара) и колкото по-конкурентно е (в смисъл на използване на търгове/обществени поръчки) разпределението на дадена субсидия, толкова по-малко е нарушаването на конкуренцията;
- е) селективност: ако мярката, по която се предоставя помощта, обхваща относително голям брой потенциални бенефициери, ако тя обхваща всички предприятия на съответния пазар и ако не изключва предприятия, които биха могли да се насочат към същата цел по опазване на околната среда, по-малко вероятно е помощта да поддържа неефективни предприятия на пазара.

5.2.2.3. Пазарна сила / поведение на изключване

181. Помощта за опазване на околната среда, предоставена на даден бенефициер, може да бъде използвана за укрепване или поддържане на неговата пазарна сила в дадения продуктов пазар. Органът ще оценява пазарната сила на бенефициера преди предоставянето на помощта и промяната в пазарната му сила, която може да се очаква в резултат на помощта. Помощ за опазване на околната среда, предоставена на бенефициер със значителна пазарна сила, може да се използва от него за укрепване или поддържане на пазарната му сила, като диференцира още продуктите си или изключи съперниците си. Органът едва ли ще има опасения относно конкуренцията, свързани с пазарната сила, на пазари, където всеки бенефициер има пазарен дял, по-малък от 25 %, и на пазари, където пазарната концентрация по Индекса на Херфиндал-Хиршман (Herfindahl-Hirschman Index) е под 2 000.

182. В своя анализ Органът ще разглежда следните елементи:

- a) пазарна сила на бенефициера на помощта и структура на пазара: когато бенефициерът вече има доминираща позиция на засегнатия пазар⁽⁷¹⁾, мярката за помощ може да подсили неговата позиция, като още повече отслаби конкурентния натиск, който конкурентите могат да оказват върху предприятието получател;
- б) новонавлизащи предприятия: когато помощта се отнася до продуктови пазари или технологии, които се конкурират с продукти, за които получателят на помощта е основен производител и има пазарна мощ, помощта може да бъде използвана стратегически, за да предотврати навлизането на нови предприятия на пазара. Така, ако потенциалните новонавлизащи предприятия нямат достъп до помощта, рискът тя да наруши конкуренцията е по-висок;

⁽⁷¹⁾ Редица пазари могат да бъдат засегнати от помощта, тъй като въздействието ѝ не може да се ограничи само до пазара, който съответства на подпомаганата дейност, а може да се разпростре и към други пазари, които са свързани с този пазар, защото са нагоре по веригата, наолу по веригата или са допълващи, или пък защото бенефициерът вече присъства на тях или може да присъства в близко бъдеще.

- в) диференциация на продуктите и ценова дискриминация: помощта може да има отрицателен ефект на улесняване на диференциацията на продуктите и на ценовата дискриминация от страна на получателя, в ущърб на потребителите;
- г) сила на купувача: когато на пазара има силни купувачи, по-малко вероятно е бенефициер на помощта с пазарна сила да може да повиши цените спрямо силните купувачи. Ето защо колкото по-голяма е силата на купувачите, толкова по-малко вероятно е помощта да навреди на потребителите.

5.2.2.4. Ефекти върху търговията и местоположението

- 183. Държавната помощ за опазване на околната среда може да доведе до това някои територии да извлекат полза от по-благоприятни производствени условия, най-вече поради по-ниските производствени разходи в резултат на помощта или поради по-високите производствени стандарти, постигнати чрез помощта. Това може да доведе до преместване на предприятия в тези подпомагани територии или до насочване на търговските потоци към тази подпомагана зона.
- 184. Следователно помощта ще измести печалбите към държавата от ЕАСТ в съответния продуктов пазар, засегнат от помощта, както и към включените пазари.
- 185. В своя анализ Органът ще разглежда дали има доказателства, че бенефициерът е разгледал и други местоположения за инвестицията си, като в такъв случай вероятността помощта да наруши значително конкуренцията е по-голяма.

5.2.3. Претегляне и решение

- 186. В светлината на тези положителни и отрицателни елементи Органът ще претегли ефектите на мярката и ще определи дали произтичащите от нея нарушения ще се отразят отрицателно на условията за търговия до степен, която противоречи на общия интерес. В идеалния случай положителните и отрицателните ефекти трябва да се изразяват, като се използва един и същ референтен параметър (напр. избегнатите външни разходи, съпоставени със загубата на печалба от конкурентите в парично изражение).
- 187. Като цяло, колкото по-голяма е ползата за околната среда и колкото по-ясно е установено, че помощта е ограничена до необходимия минимум, толкова по-вероятно е да се даде положителна оценка. От друга страна, колкото по-големи са индикациите, че помощта ще наруши значително конкуренцията, толкова по-малко вероятно е да се даде положителна оценка. Ако очакваните положителни ефекти са големи и нарушенията на конкуренцията е вероятно да бъдат значителни, оценката ще зависи от степента, в която се предвижда положителните ефекти да надминат отрицателните.
- 188. Органът може да не повдигне възражения срещу мярката, за която е получено уведомление, без да предприема официална процедура за разследване, или съгласно официалната процедура за разследване, изложена в част I, член 6 от протокол 3 към Споразумението за надзор и съд, може да реши да закрие процедурата с решение в съответствие с член 7 от този протокол. В случай че вземе условно решение по смисъла на член 7, параграф 4 от споменатия протокол, той може например да реши да приложи следните условия, които трябва да намалят произтичащите от помощта нарушения или въздействия върху търговията и да бъдат пропорционални:
 - а) по-нисък интензитет на помощта отколкото са стойностите за максимален интензитет, посочени в глава 3;
 - б) разделяне на сметките, за да се избегне кръстосано субсидиране от един пазар на друг пазар, когато бенефициерът е активен на много пазари;
 - в) задължителни изисквания, които да се изпълняват, за да се подобри ефектът за околната среда от мярката;
 - г) никаква дискриминация срещу други потенциални бенефициери (намалена селективност).

6. Кумулиране на помощи

- 189. Таваните на помощта, определени в настоящите насоки, се прилагат независимо от това, дали помощта се финансира изцяло с държавни средства или частично се финансира от Общността.
- 190. Помощта, разрешена в съответствие с настоящите насоки, не може да се комбинира с друга държавна помощ по смисъла на член 61, параграф 1 от Споразумението за ЕИП или с други форми на финансиране от Общността, ако такава припокриване води до интензитет на помощта, който е по-висок от определения в настоящите насоки. Но когато разходите, които са допустими при помощ за опазване на околната среда, са изцяло или частично допустими и при помощ за други цели, общата част ще бъде предмет на най-благоприятния таван на помощта според приложимите правила.

191. Помощта за опазване на околната среда не трябва да се кумулира с *de minimis* помощ по отношение на същите допустими разходи, ако такова кумулиране ще доведе до интензитет на помощта, който надхвърля интензитета, определен в настоящите насоки.
7. **Окончателни разпоредби**
- 7.1. *Годишни доклади*
192. Протокол 3 към Споразумението за надзор и съд и Решение № 195/04/COL на Органа от 14 юли 2004 г. относно разпоредбите за прилагане, посочени в част II, член 27 от протокол 3 към Споразумението за надзор и съд, изискват държавите от ЕАСТ да представят на Органа годишни доклади.
193. Освен изискванията, предвидени в тези разпоредби, годишните доклади за мерките за помощи за опазване на околната среда трябва да съдържат, за всяка одобрена схема, следната информация по отношение на големите предприятия:
- имената на бенефициерите,
 - размера на помощта за отделния бенефициер,
 - интензитета на помощта,
 - описание на целта на мярката и на това, какъв вид опазване на околната среда тя следва да насърчи,
 - секторите на дейност, в които се осъществяват подпомаганите проекти,
 - обяснение на начина, по който е бил постигнат стимулиращ ефект, а именно чрез използване на показателите и критериите, споменати в глава 5.
194. В случай на облекчения или освобождаване от данъци държавата от ЕАСТ трябва да даде само законовия(те) и/или регулаторен(и) текст(ове), с които се регламентира помощта, и подробности за категориите предприятия, които ще се възползват от облекчения или освобождаване от данъци, и секторите в икономиката, които ще бъдат най-силно засегнати от тези облекчения/освобождавания от данъци.
195. Годишните доклади се публикуват на интернет сайта на Органа.
- 7.2. *Прозрачност*
196. Органът смята, че са необходими допълнителни мерки за подобряване на прозрачността на държавната помощ в ЕИП. По-специално е нужно да се гарантира, че държавите от ЕАСТ, икономическите оператори, заинтересованите страни и самият Орган ще имат лесен достъп до пълния текст на всички приложими схеми за помощи за опазване на околната среда.
197. Това може лесно да бъде постигнато, като се изградят свързани интернет сайтове. Затова, когато проучва схеми за помощ за околната среда, Органът систематично ще изисква от въпросната държава от ЕАСТ да публикува в интернет пълния текст на всички окончателни варианти на схеми за помощ и да събщи на Органа интернет адреса на публикацията. Схемата не трябва да се прилага, преди информацията да бъде публикувана в Интернет.
- 7.3. *Мониторинг и оценка*
198. Държавите от ЕАСТ трябва да осигурят поддържането на подробни протоколи за предоставянето на помощи за всички мерки за опазване на околната среда. Такива протоколи, които трябва да съдържат цялата информация, необходима, за да се установи дали допустимите разходи и максималният разрешен интензитет на помощта са спазени, трябва да се съхраняват за период 10 години от датата на предоставяне на помощта и да се предоставят на Органа при поискване.
199. Органът ще изисква от държавите от ЕАСТ да предоставят тази информация, за да може да направи оценка на настоящите насоки четири години след публикуването им ⁽⁷²⁾.
- 7.4. *Подходящи мерки*
200. Органът предлага на държавите от ЕАСТ на основание част I, член 1, параграф 1 от протокол 3 към Споразумението за надзор и съд следните подходящи мерки по отношение на техните съответни съществуващи схеми за помощ за опазване на околната среда:
- Държавите от ЕАСТ трябва да изменят, където е необходимо, тези схеми, за да ги приведат в съответствие с настоящите насоки в срок 18 месеца след приемането им, при следните изключения:
- i) държавите от ЕАСТ трябва да изменят, където е необходимо, схемите за помощ под формата на облекчения или освобождаване от данъци, които съответстват на данъците, обхванати от Директива 2003/96/ЕО, преди 31 декември 2012 г.;
 - ii) новите прагове, споменати в точка 160, за индивидуални проекти ще се прилагат от първия ден след приемането на настоящите насоки от Колегията;
 - iii) задължението да представят по-подробни доклади ще се прилага към помощите, предоставени по съществуващи схеми, от 1 януари 2009 г.

⁽⁷²⁾ Държавите от ЕАСТ може да желаят да окажат помощ при този процес, като предоставят собствената си последваща оценка на схеми и отделни мерки.

201. Приканват се държавите от ЕАСТ да дадат изричното си безусловно съгласие с тези предложени подходящи мерки в срок от един месец след получаването им. При липсата на отговор Органът ще приема, че съответната държава от ЕАСТ не е съгласна с предложените мерки.
- 7.5. *Прилагане, валидност и преразглеждане*
202. Настоящите насоки ще се прилагат от деня на приемането им и ще заместят Насоките за държавна помощ за опазване на околната среда от 23 май 2001 г. ⁽⁷³⁾
203. Настоящите насоки ще се прилагат до 31 декември 2014 г. След консултация с държавите от ЕАСТ Органът може да прави изменения в тях преди тази дата въз основа на важни съображения, свързани с политиките по отношение на конкуренцията или опазването на околната среда, или за да се вземат предвид други политики или международни ангажменти. Такива изменения могат да се наложат по-специално в светлината на бъдещи международни споразумения в областта на изменението на климата и бъдещото европейско законодателство по отношение на изменението на климата. Органът ще държи сметка за предвидената оценка на насоките (след четири години) от Комисията в светлината на фактическата информация и на резултатите от широки консултации въз основа по-специално на данни, предоставени от държавите от ЕИП.
204. Органът ще прилага настоящите насоки към всички мерки за помощ, за които е получено уведомление, по отношение на които той трябва да вземе решение, след като насоките бъдат приети, дори и в случаите, когато уведомленията за проектите са били внесени преди публикуването на насоките. Това включва индивидуална помощ, предоставена по одобрени схеми за помощ и за която е получено уведомление до Органа по силата на задължението за такава помощ да се изпраща индивидуално уведомление.
205. В съответствие с насоки за държавните помощи за приложимите правила за оценка на незаконна държавна помощ Органът ще прилага, в случай на държавна помощ, за която няма уведомление:
- настоящите насоки, ако помощта е предоставена след тяхното приемане;
 - насоките, приложими по времето, когато помощта е предоставена, във всички останали случаи.

— — — — —

ПРИЛОЖЕНИЕ

Таблица, която илюстрира интензитетите на инвестиционната помощ като част от допустимите разходи

	Малко предприятие	Средно предприятие	Голямо предприятие	
Помощ за предприятия, които надхвърлят стандартите на Общността или повишават нивото на опазване на околната среда при отсъствие на стандарти на Общността	70 %	60 %	50 %	
	80 %, ако е екологична иновация	70 %, ако е екологична иновация	60 %, ако е екологична иновация	
	100 %, ако е с тръжна процедура	100 %, ако е с тръжна процедура	100 %, ако е с тръжна процедура	
Помощ за проучвания в областта на околната среда	70 %	60 %	50 %	
Помощ за ранно адаптиране към бъдещи стандарти на Общността				
	— повече от 3 години	25 %	20 %	15 %
	— между 1 и 3 години	20 %	15 %	10 %
преди влизането в сила				
Помощ за управление на отпадъци	70 %	60 %	50 %	

⁽⁷³⁾ ОВ L 21, 24.1.2002 г., притурка за ЕИП № 6.

	Малко предприятие	Средно предприятие	Голямо предприятие
Помощ за възобновяема енергия	80 % 100 %, ако е с тръжна процедура	70 % 100 %, ако е с тръжна процедура	60 % 100 %, ако е с тръжна процедура
Помощ за енергоспестяване Помощ за инсталации за комбинирано производство на енергия	80 % 100 %, ако е с тръжна процедура	70 % 100 %, ако е с тръжна процедура	60 % 100 %, ако е с тръжна процедура
Помощ за централно отопление с използване на конвенционална енергия	70 % 100 %, ако е с тръжна процедура	60 % 100 %, ако е с тръжна процедура	50 % 100 %, ако е с тръжна процедура
Помощ за възстановяване на замърсени зони	100 %	100 %	100 %
Помощ за преместване на предприятия	70 %	60 %	50 %